Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1993 йил 30 октябрь, шанба № 202—203 (21.554). Сотувда эркин нархда.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ФРАНЦИЯДА

Париж, 28 октябрь. РАТА—ТАСС мухбири Сергей Батирев билан ЎзА махсус мухбири Лев Левин хабар қилади:

Бугун Франция пойтахтининг асосий кўчалари ва майдонларида Ўзбекистон ва Франция давлат байроқлари ҳилпираб турибди. Президент ҳамда Бош вазир боргоҳлари — Елисей ва Матиньон саройлари ҳам давлат байроқлари билан безатилган. Улар Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг бу мамлакатга ташрифи давом этаётганини эслатади. Ислом Каримов ташрифининг биринчи кунида Франция Президенти Франсуа Миттеран ва Бош вазир Эдуард Балладюр билан суҳбатлашди, Елисей саройида янги Европанинг Париж хартиясига имзо чекди. Бу эса Ўзбекистоннинг Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик кенгашига қўшилганини билдиради. Шунингдек, Франция билан Ўзбекистон ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома, бир қанча ҳукуматлараро битим ҳам имзоланди.

— Бугун биз катта аҳамиятга молик ҳужжатларни имзоладик, деди Франция Президенти Франсуа Миттеран Елисей саройидаги ҳужжатларни имзолаш маросимидан кейин сўзга чиқиб. Шу тариқа биз муносабатларимизда янги даврни бошладик. Франсуа Миттеран уч-тўрт ойдан сўнг Ўзбекистонга жавоб ташрифи билан боришини айтди. Қадимий маданият ва тарихга эга бўлган Ўзбекистон жаҳон маданиятига муносиб ҳисса қўшган. Бу мамлакат билан муносабатларни ривожлантиришга Франция катта аҳамият бермоқда, деди Ф. Миттеран Барча ишларингизда сизга муваффақият тилаймиз.

Ўзбекистон сиёсат, иқтисодиёт, маънавият соҳаларида Франция билан дўстона муносабат ўрнатишга ҳаракат қилмоқда, деди Ислом Каримов жавоб нутқида. Бугун имзоланган ҳужжатлар тарихий аҳамиятга эга, деди у. Бу ҳужжатлар яқинда мустақиллигининг икки йиллигини нишонлаган ёш Ўзбекистон Республикаси билан Франция каби буюк давлат ўртасида ҳамкорлик қилиш учун янги истиқболлар очади. Улар, шунингдек, ўзаро манфаатдорлик асосига қурилаётган давлатлараро тенг ҳуқуқли муносабатларнинг намунасидир, деди Ўзбекистон Президенти. Бу бошқа кўп давлатлар раҳбарлари учун яхши намуна бўла олади, деб давом этди у. Мазкур ҳужжатларда кўзда тутилган тадбирлар амалга оширилибгина қолмай, кейин ҳам давом этаверади, деб умид қиламан. Сиз Ўзбекистонга ташриф буюрадиган вақтгача ҳамкорлигимизни кенгайтирадиган ва чуқурлаштирадиган янги ҳужжатларни тайёрлаб қўямиз. Ўзбек халқи француз халқига, унинг ўтмишига ва ҳозирги кунига зўр ҳурмат билан қарайди, Франция билан ҳамкорлик қилиб, ўз олдига қўйган мақсадларга эришажагига ишонади.

Ўзбекистон Президенти шу куни Франция Бош вазири Эдуард Балладюр, ташқи ишлар вазири Ален Жюппе билан суҳбатлашди Кечқурун Франция Президенти мўътабар меҳмон шарафига зиёфат берди.

Ўзбекистон Президентининг ташрифи, деди Франция Ташқи ишлар вазирлигининг расмий вакили Ришар Дюке журналистлар билан суҳбатда, иккала мамлакатга ўзаро муносабатларни чинакамига бошлаб юбориш ва унинг доираларини белгилаш имконини беради. Ўзбекистоннинг «Ўрта Осиёда тутган ўрни эътиборга олинса, у Франция учун муҳим ҳамкордир», деб таъкидлади Франция вакили. Унинг сўзларига қараганда Ислом Каримовнинг француз раҳбарлари билан суҳбатида бу минтақадаги аҳволга, шунингдек Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги тадрижий тараққиёти истиқболларига кўпроқ эътибор берилади.

Ташриф чоғида иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш масаласи асосий мавзулардан бири бўлади. Франция мутахассисларининг фикрича, бундай ҳамкорлик имкониятлари жуда катта. Гап, аввало, энергетика, авиация транспорти, телеалоқалар, деҳқончилик-саноат мажмуи, тўқимачилик саноати каби тармоқлар ҳақида бормоқда. Эътироф этилганидек, иккала мамлакат ўртасидаги савдо-сотиқ ҳажми, афсуски, жуда кам: ўтган йили Ўзбекистоннинг Францияга сотган маҳсулоти ҳажми 230 миллион франк, Франциянинг экспорт ҳажми эса атиги 30 миллион франк бўлди.

Икки мамлакат ўртасидаги маданий алоқалар, хусусан тилшунослик ва археология мутахассислари ўртасидаги мулоқотлар ривожланиб бормоқда. Яқинда Тошкентда Франциянинг Марказий Осиёни ўрганиш маркази очилди.

Франция бошқа соҳаларда ҳам, хусусан мутахассислар тайёрлаш соҳасида ҳамкорликни ривожлантиришга тайёр, деб таъкидлади Ташқи ишлар вазирлиги вакили.

Ўзбекистон Президентининг Францияда бўлиши дастурида миллий мажлис ва сенат раислари Филипп Сегэн, Рене Монори, савдо-саноат доираларининг намояндалари билан учрашувлар кўзда тутилган.

Ўзбекистон Президентининг Францияга ташрифи шанба куни ниҳоясига етади.

• • •

Париж, 29 октябрь. Франция Президенти Франсуа Миттеран, Бош вазир Эдуард Балладюр, Ташқи ишлар вазири Ален Жюппе билан суҳбатимиз чоғида Марказий Осиёда барқарорлик ва хавфсизликни таъминлаш муаммоларини, Тожикистон ва Афғонистондаги аҳволни МДҲ аъзоси бўлган мамлакатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларни муҳокама қилишга катта эътибор берилди, деди Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов РАТА—ТАСС мухбирининг саволига жавобан.

Ислом Каримовнинг сўзларига қараганда, Франция раҳбарлари билан суҳбат чоғида МДҲ мамлакатларининг кўпчилиги томонидан яқинда тузилган иқтисодий иттифоқ келажаги- «рубль зонаси» амал қилиши билан боғлиқ муаммолар, МДҲдаги иқтисодий жиҳатдан бир-бирига яқинлашиш истиқболлари батафсил муҳокама қилинган.

Лекин, асосий эътибор Франция билан Ўзбекистон ўртасида барча соҳада ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилди, деб таъкидлади у. Мазкур ташриф чоғида мислсиз ҳужжатлар, яъни Франция билан Ўзбекистон ўртасида дўстлик ҳамда ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома, махсус битимлар имзоландики, улар шу ҳамкорликни ривожлантиришга хизмат қилиши лозим, деди Ислом Каримов.

Бугун Ислом Каримов Париж мэрияси — ҳокимлигида бўлиб, Миллий Мажлис раиси Филипп Сегэн билан учрашди ва суҳбатлашди.

Ўзбекистон Президентининг журналистлар билан суҳбати Франциядаги етакчи банклардан бири — «Креди комерсьяль де Франс» банки қароргоҳида муддаолар ҳақидаги битим имзолангандан сўнг бўлиб ўтди. Бу битимда мазкур банк Бухорода нефтни қайта ишлаш заводи қуриш лойиҳасини пул билан таъминлашини кўзда тутади. Заводни Франциядаги «Текнип» фирмаси қуради.

Биз ҳозир «Креди комерсьяль де Франс» (ССФ) банки билан ҳамкорлигимизни ривожлантириш йўлида янги муҳим қадам қўйяпмиз, деди Ислом Каримов битимни имзолаш маросимида. ССФ анча вақтдан буён Франция ва Ўзбекистон ўртасидаги савдо-сотиқ муносабатларида ўзаро ҳисоб-китоб қилишни таъминлаб келмоқда. Бугун биз француз банки ҳамкорликдаги дастлабки саноат лойиҳасини пул билан таъминлаш ҳақида келишиб олдик. Ўзбекистоннинг шу банкка қўйган маблағи бу ҳамкорлик учун кафолатдир. Нефтни қайта ишлаш заводи биз учун жуда зарур, заводни қуриш эса лойиҳа билан боғлиқ. Бу лойиҳани биз Франциядаги «Элф—акитэн» нефть—химия концерни, шунингдек, бошқа кўпгина компаниялар билан биргаликда амалга оширмоқчимиз.

Президент Ислом Каримов Ўзбекистон хорижий сармоядорларга қандай кафолат бера олиши мумкин, деган саволга жавобан мамлакатда вазият барқарор ва хавфсиз эканини таъкидлади. Ўзбекистондаги аҳвол собиқ СССРдаги бошқа республикаларда мавжуд вазиятдан, жумладан, Россиядаги вазиятдан барқарорлиги ва хавфсизлиги билан фарқ қилади. Бундан ташқари, Ислом Каримов республика табиат ресурсларига бойлигини, хусусан, пахта етиштириш жиҳатидан жаҳонда тўртинчи ўринда ва олтин қазиб чиқариш бўйича саккизинчи ўринда туришини эслатди. Республиканинг олимлари, илмий салоҳияти, қудратли энергетика базаси ҳам катта бойлик ҳисобланади, буларнинг ҳаммаси хорижий сармоядорларнинг диққатини жалб этмоқда, деди Президент. Ислом Каримов, шунингдек, республикада хорижий ишбилармонлар учун ҳуқуқий негиз ва кафолат яратилганига, бу эса уларнинг фаолиятига қулай шарт-шароитни вужудга келтиришига эътиборни қаратди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

1993 ЙИЛНИНГ 1 НОЯБРИДАН МЕҲНАТ ҲАҚИ, ПЕНСИЯЛАР ВА СТИПЕНДИЯЛАРНИНГ МИҚДОРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Истеъмол моллари ва хизматларнинг нархлари ўсиб бораётган шароитда Ўзбекистон Республикаси аҳолисини ижтимоий муҳофаза қилиш мақсадида:

1. 1993 йилнинг 1 ноябридан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида:

Иш ҳақининг энг оз миқдори ойига 16.200 сўм қилиб белгиланиб, иш ҳақи ўртача 1,2 баравар оширилсин.;

фуқароларнинг солиқ олинмайдиган даромадларининг энг паст даражаси ойига 16.200 сўм миқдорида белгилансин;

меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори ойига 17.550 сўм қилиб белгилансин, ҳозирги вақтда амалда бўлган барча турдаги пенсияларнинг миқдорлари ўрта ҳисобда 1,2 баравар оширилсин.

2. Олий ўқув юртлари талабаларининг техникумлар ва ҳунар техника билим юртлари ўқувчиларининг стипендиялари 1,2 баравар кўпайтирилсин, шу билан бирга талабаларнинг ошхоналари ва буфетларида тушлик овқатларнинг қийматидан 50 фоизли чегирмалар сақлаб қолинсин.

3 .Бюджетдан пул билан таъминланадиган вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимликлари, ташкилотлар ва муассасалар ушбу Фармонда белгиланган энг оз иш ҳақи миқдорига асосланиб, меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича ягона тариф сеткаси разрядларига мувофиқ ходимларнинг мансаб окладлари ўз вақтида қайтадан ҳисоблаб чиқилишини таъминласинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазирлиги мазкур Фармонга мувофиқ пенсиялар миқдорлари қайтадан ҳисоблаб чиқилишини таъминласин.

5. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги бюджетдан таъминланадиган муассасалар ва ташкилотлар ходимларининг иш ҳақини, пенсиялар ва стипендияларни ошириш билан боғлиқ сарф-харажатларни пул билан таъминлаш манбаларини аниқласин.

6. Мулкчилик шаклларидан қатъи назар хўжалик ҳисобидаги корхоналар ва ташкилотларга мазкур Фармонга мувофиқ даромад манбаларини қидириб топишга қараб, даромад манбалари вақтинча етишмай қолган тақдирда эса банк муассасалари аниқ мақсадни кўзлаб берадиган кредитлар ҳисобидан меҳнат ҳақини ошириш тавсия қилинсин.

7. Ушбу Фармон бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси зиммасига юклатилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 28 октябрь.

1 ноябрда Ўзбекистон Халқ демократик партияси ташкил топганига икки йил тўлади

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ ТАШКИЛОТЛАРИ ВА БАРЧА АЪЗОЛАРИГА

ТАБРИКНОМА

Азиз дўстлар! Сизларни партиямизнинг ташкил топганига икки йил тўлиши муносабати билан чин кўнгилдан табриклаймиз.

Ўтган йиллар ХДП учун шаклланиш, оёққа туриш ва жамиятда ўз ўрнини топиш йиллари бўлди. Шу давр ичида ташкилотларимиз партиямизнинг дастурий ғояларини аҳоли ўртасида кенг тарғиб қилдилар, ўзларининг амалий ишлари билан халқ орасида обрў-эътибор қозондилар. Уларнинг фаол иштирокида мустақил Ўзбекистонда туб иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва маданий ўзгаришлар содир бўлмоқда, ёш давлатимиз жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўринни эгалламоқда.

Шу билан бирга мамлакатимиз тараққиётининг янги палласига кираётган ҳозирги пайтда партиямиз олдида янада мураккаброқ ва шарафлироқ вазифалар турибди. Биздан, энг аввал, дастурий мақсадларимизни, республикамиз Президенти, партиямиз Раиси И. А. Каримов бошчилигидаги ҳукуматимиз сиёсатини ҳар бир фуқарога етказиш, уларни ҳаётга татбиқ этишга бевосита ҳисса қўшиш талаб этилади. ХДП аъзоларини, улар қаерда ишламасинлар — дастгоҳ олдидами, далада, фермада, ўқув юрти ёки илм масканидами — ҳамма ерда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда, халқ хўжалиги, илм-фан, маданиятни ривожлантиришда, аҳолини ижтимоий ҳимоялашда, ёшларни муқаддас Ватанимизга меҳр-муҳаббат руҳида тарбиялашда, юртимиз осойишталигини, халқларимиз тотувлигини сақлаб қолишда бошқаларга ибрат бўлишга даъват этамиз.

Ана шунда биз партиямизга сидқидилдан хайриҳоҳ бўлганлар сонининг кўпайиб боришига, унинг жамиятдаги нуфузи ошишига эришишимиз мумкин.

Қадрли сафдошлар!

Жонажон Ўзбекистонимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги фаолиятимиз билан халқимизни хурсанд қилайлик! Куч-ғайратимизни гуллаб-яшнаётган қудратли мамлакатни, адолатли давлатни бунёд этишга қаратайлик!

Бу эзгу мақсадларни амалга ошириш борасидаги ишларингизга ривож, ўзларингизга сиҳат-саломатлик тилаймиз.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

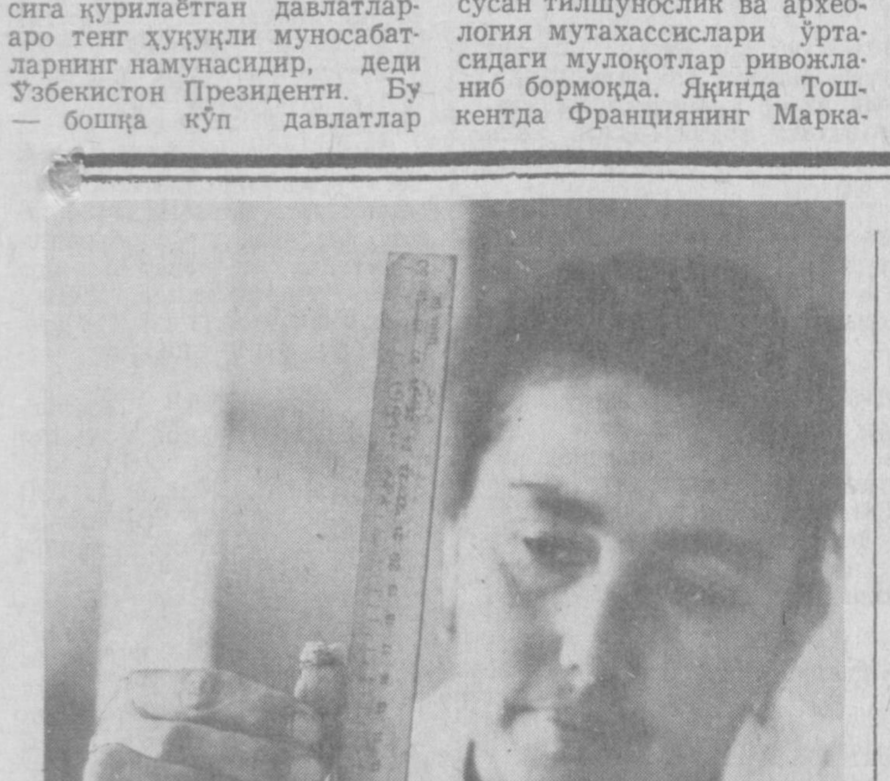

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги Фанлар академияси сабзавот, полиз ва картошка экинлари илмий-тадқиқот институти жамоаси яқинда деҳқонларимиз учун қулай бўлган янги ишланмани яратишди. Бу технология ҳосилни табиий зараркунандалардан сақлашда жуда қўл келади Натижада ҳосилнинг кўплаб қисмини сақлаб қолиш ҳамда экологик тоза маҳсулотлар етиштириш таъминланади.

СУРАТДА: Биотехнология лабораторияси лаборанти Ҳалима ЮСУПОВА.

Н. НУРИДДИНОВ (ЎзА) олган сурат.

• Мустақиллик уфқлари

«АГАМА»НИ ЖАҲОН ТАНИЯПТИ

- **Франция фирмаси оталиғидаги корхона.**
- **Хориж технологияси қўлланилгач.**
- **Валюта ишлаш имконияти.**
- **Иш ўринлари кўпаймоқда.**

Сарҳадсиз Қизилқум қўйнида бунёд этилган Зарафшонни олтинтопарлар, кончилар шаҳри сифатида яхши биламиз. Бироқ бу шаҳарда шундай корхоналар борки, чет эллик ман-ман, деган фирмалардан асло қолишмайди. Бу «Агама» қўшма корхонасидир. Бу корхонанинг ишга тушганига эндигина икки йил тўлаяпти. Бироқ шу қисқа вақт мобайнида мазкур корхона ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг ўта харидоргирлиги жиҳатидан нафақат ҳамдўстлик мамлакатларида, балки хорижда ҳам довруғ таратди. Бунинг боиси бор албатта. Чунки корхона тўла чет элда ишлаб чиқарилган энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Йигирув-тўқув ва тикув дастгоҳларига Германия, Италия, Швейцария, Англия, Франция каби йирик Ғарб давлатларининг тамғаси босилган. Франциянинг «Клёкнер» тижорат-воситачилик фирмаси «Агама»нинг бош ҳомийсидир. Аниқроғи қўшма корхонанинг дунёга келиши учун худди шу фирма жамоаси бош-қош бўлди. Франциялик ишбилармонлар Навоий тоғ-металлургия комбинати муҳандислари билан мол айирбошлаш юзасидан шартнома тузишди-ю, ишлар янада юришиб кетди.

Қувончлиси, бу мазкур корхона учун зарур бўлган хом ашёнинг маҳаллий шароитда мўл-кўллигидир. Масалан, Зарафшон шаҳрига яқин бўлган Учқудуқ, Томди туманлари қоракўлчиликка ихтисослаштирилган. Корхона учун керакли бўлган қўй териси, етарли. Бунинг устига Навоийдаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланаётган «нитрон» сунъий толаси, Бухоро ип-газлама комбинатидан чиқадиган калава иплар ҳам тайёр хом ашёдир. Шунингдек Украина ва россияликлар ҳам корхонага жун калавалар юбориш юзасидан шартнома тузишган.

Ш. МУЗАФФАРОВ.

МУСТАҚИЛЛИК ФАРЗАНДИ

ЎЗБЕКИСТОН ХДП МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ БИРИНЧИ КОТИБИ М. М. РАСУЛОВНИНГ «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» БОШ МУҲАРРИРИ САВОЛЛАРИГА ЖАВОБЛАРИ

Савол: — **Маҳмуджон Мўминович! Суҳбатимиз Ўзбекистон Халқ демократик партияси ташкил топганлигининг икки йиллиги арафасида бўлиб ўтаётир. Сал олдинроқ биз Мустақиллик кунининг икки йиллигини нишонлаган эдик. Шу икки сана ўртасида боғлиқлик нимадан иборат?**

М. Расулов — Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги эълон қилинганидан буён икки йилдан зиёдроқ вақт ўтди. Халқимиз Мустақиллик байрамини иккинчи марта тантанали нишонлади. Истиқлол туфайли ўзимизнинг миллий ҳаёт тарзимизни тиклаш, ўз меҳнатимиз билан, мавжуд моддий ва маънавий бойликлардан, жаҳон тажрибасидан оқилона фойдаланиб, қудратли Ўзбекистонни бунёд этишга имкониятлар туғилди.

Табиийки, бундай улуғвор мақсадга эришиш учун мамлакатимизда янги сиёсий кучларнинг пайдо бўлиши талаб этилади. Чунки, эски тузумдан қолган тузилмаларнинг имкониятлари тугаган, нуфузи тушиб кетган эди.

Ана шу ҳаётий заруратни бошқаларга нисбатан яхшироқ ва олдинроқ идрок этган Республикамиз Президенти И. А. Каримов Халқ демократик партиясини тузиш ташаббуси билан чиқди.

1991 йилнинг 1 ноябрида бўлиб ўтган Таъсис қурултойида янги партия тузилганлиги эълон қилинди, унинг Дастури ва Низоми тасдиқланди.

Шу маънода Ўзбекистон Халқ демократик партияси — Мустақилликнинг илк меваларидан биридир. Ўз навбатида, партиямиз мустақилликни мустаҳкамлаш, мамлакатимизда адолатли,

демократик жамиятни барпо этиш йўлидаги барча саъйи ҳаракатларни қўллаб қувватламоқда.

Савол: — **Айтингчи, ўтган икки йил ичида Ўзбекистонда амалга оширилган ишлардан ва Халқ демократик партиясининг уларда иштирокидан қониқиш ҳосил қилдингизми?**

М. Расулов — Икки йил ниҳоятда қисқа муддат. Лекин ҳаётда баъзан шунақа дамлар бўладики, ўз мазмуни ва моҳияти жиҳатидан кунлар йилларга тенглашадилар. Мустақиллигимиз эълон қилингандан буён ўтган давр ҳам худди шундай аҳамиятга эга.

Республикамиз раҳбарияти мамлакатимизнинг аҳволини, халқимизнинг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда «янги уй қурмай туриб, эскисини бузма» қабилида иш тутмоқда. Биз бозор муносабатларига ўтишда «карахт қилиб даволаш» усулини қабул қилмадик. Бозор муносабатларини аста-секинлик билан, босқичма-босқич жорий этмоқдамиз. Иқтисодий қийинчиликларга дуч келган аҳолини, хусусан, унинг моддий муҳтожлик сезаётган қатламларини ижтимоий ҳимоялаш тадбирлари изчиллик билан амалга оширилмоқда. Мустақил мамлакатимизнинг биринчи Конституцияси ва ўнлаб янги қонунлар қабул қилинди. Халқимиз барча моддий ҳамда маънавий бойликларнинг хўжайини, энг муҳими, ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш ва тараққиёт йўлини танлаш имкониятига эга бўлди. Маънавий қадриятларимизни тикламоқдамиз. Юртимизда етишиб чиққан буюк алломаларнинг бой мероси халқимизнинг ноёб мулкига айланмоқда. Амир Темур ва Мирзо Улуғбекка Тошкентда ҳайкал қўйилиши, Баҳоуддин Нақшбанднинг 675 йиллиги нишонланиши ҳаммамизда катта таассурот қолдирди.

Мустақил Ўзбекистон қисқа вақт ичида жаҳонга танилди, Шарқу Ғарб давлатлари билан расмий алоқалар ўрнатди, иқтисодий, маданий муносабатларни ривожлантирмоқда. Ўнлаб халқаро ташкилотлар мамлакатимизга ўз эшикларини очдилар. Шу йил сентябрь ойида Ўзбекистон тарихида биринчи марта Президентимиз БМТ Бош Ассамблеяси 48 сессиясида нутқ сўзлади.

(Давоми иккинчи бетда).

МУСТАҚИЛЛИК ФАРЗАНДИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Ушбу ўзгаришларнинг барчасида Ўзбекистон ХДП аъзоларининг ҳам улуши бор. Лекин, ишларимиздан тўла қониқиш ҳисси менда йўқ, чунки, камчиликларимиз ҳам ҳали кўп, барча ташкилотларимиз бирдай фаол ҳаракат қилмаяптилар, олдинда бизни мураккаб вазифалар кутмоқда.

Савол: — **И. А. Каримов «Труд» газетаси саволларига жавоб берар экан, бирон-бир жиддий давлат раҳбари сиёсий кучга таянмай ишлай олмайди, деган эди. Бу ўринда Президентимизнинг ўзи Раис бўлган Ўзбекистон Халқ демократик партияси назарда тутиляпти, албатта. Юртбошимизга партия қандай таянч бўлмоқда?**

М. Расулов: — Ҳар қандай партия муайян манфаат ва мақсадлар негизида уюшган кишиларнинг сиёсий ташкилотидир. Кўзланган мақсадни рўёбга чиқариш учун партия қонуний йўл билан ҳокимиятни қўлга киритишга интилади ва ғалаба қозонган тақдирда, давлат ва ҳукумат идораларидаги масъул лавозимларга ўз одамларини қўйишга ҳаракат қилади. Маълумки, мамлакатимиз тарихида биринчи чинакам демократик, муқобил асосда ўтказилган сайловларда бизнинг номзодимиз — партиямиз Раиси Ўзбекистон Республикаси Президенти этиб сайланди.

У давлат раҳбари сифатида ҳукуматга, ҳокимларга, маҳаллий ҳокимият идораларига таяниб, мамлакатни бошқармоқда. Улардаги кўпчилик ходимлар эса партиямиз аъзоларидирлар. Олий ва маҳаллий кенгашларда ҳам партиямиз аъзолари кўпчиликни ташкил этиб, Президент сиёсатини амалга ошириш учун имкониятлар яратиб берувчи омил бўлиб хизмат қилмоқдалар. Айни пайтда, партиямизнинг Марказий ва маҳаллий ташкилотлари республика раҳбариятини фармон ва қарорларининг бажарилиши устидан назорат ўрнатиб, ХДП аъзолари бўлган масъул ходимларнинг ахборот ва ҳисоботларини тинглаб, юртимизда тинчлик, осойишталик ва барқарорликни таъминлаш сиёсатини амалга оширишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Савол: — **Республикамиз Президенти кейинги пайтларда, масалан, Сирдарё вилояти халқ депутатлари кенгашида сўзлаган нутқида раҳбар кадрлар масаласига катта эътибор бермоқда. Партия ҳам бу муҳим масалага бефарқ бўлмаса керак?**

М. Расулов: Мамлакатимиз раҳбар кадрларнинг аксарияти ХДПнинг аъзоларидирлар. Уларнинг кўпчилиги қалб амри билан партиядек қудратли кучга суянган ҳолда халққа яхшироқ хизмат қилай, зиммамга юклатилган вазифаларни рисоладагидек адо этай, деб бизнинг сафларимизга қўшилганлигига ишонаман. Бизда ўзининг тадбиркорлиги, ишнинг кўзини яхши билиши, серунум меҳнати, қолаверса, партияга ибратли муносабати билан кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлган Наманган ва Хоразм вилоятлари, Тошкент ва Самарқанд шаҳарларининг раҳбарлари бор.

Лекин, афсуски, ҳамма раҳбарларимиз ҳам шундай эмас. Юртбошимизнинг халқ депутатлари Сирдарё вилоят кенгашида сўзлаган нутқида халқнинг дардини яхши тушунадиган, фидойи раҳбарларнинг етишмаслиги ҳақида куйиниб гапирганининг боиси ҳам шудир. Баъзан, раҳбарлик курсисига ўтиргандан кейин боши айланиб, ўз партиясини унутиб қўяётган, унга суяниш у ёқда турсин, партия ташкилотлари билан ҳамкорлик қилишдан ўзини олиб қочаётган раҳбарлар ҳам учраб туради. Мана шу касалга чалиниб, халқ назаридан тушиб қолаётган, раҳбарлик лавозимларидан четлаштирилаётган кишилар ҳам йўқ эмас.

Бундан биз партиямиз давр талабларига тўла жавоб берувчи билимли, ишчан, фидойи, ватанпарвар кадрларни тарбиялашга эътиборни қаратиш лозим эди, деган хулоса чиқардик ва ана шу соҳада қилинадиган ишлар хусусида режалар тузаяпмиз. Ҳозирча хамир учидан патир деб, партия раҳбар ходимларини ўқитиш марказини ташкил этдик. У яқинда иш бошлаб, шаҳар ва туман кенгашлари биринчи котибларини замон талабларидан келиб чиққан ҳолда ўқитишга киришди.

Савол: — **Қонунга биноан сиёсий партиялардан ҳоли этилган давлат идоралари, хусусан, маъмурий органлар раҳбарларига ХДПнинг таъсири борми?**

М. Расулов: Ҳуқуқни муҳофаза қилиш муассасаларида ташкилотларимизнинг бўлмаслигидан улар партиямизнинг сиёсати таъсири доирасидан четда қолишлари керак, деган хулоса чиқармаслик лозим. Республикамиздаги барқарор вазиятни сақлаш ва тартиб-интизомни таъминлашда ҳуқуқ-тартибот идораларининг муайян ҳиссаси бор. Фуқароларнинг тинчлиги, хавфсизлиги, кайфияти шу органларнинг фаолиятига кўп жиҳатдан боғлиқ. Шунинг учун биз уларнинг ишига, айниқса, хато ва камчиликларига бефарқ бўла олмаймиз.

Президентимизнинг ташаббуси билан йил бошида жиноятчиликка қарши кенг кўламда кураш бошлангани маълум. Лекин, сўнгги пайтда бу курашнинг кескинлиги бирмунча пасайиб қолди.

Юртбошимиз Сирдарё вилояти сессиясида таъкидлаганларидек, ушбу соҳа ходимларидан айримлари қонунни бузувчиларга нисбатан шафқатсиз бўлиш, фуқароларни ҳимоя қилиш ўрнига ўзлари нопоклик йўлига ўтганлар.

Афсуски, бизнинг айрим маҳаллий ташкилотларимиз бу ҳақда ўз фикрларини вақтида аниқ билдирмаяптилар, қатъий партиявий нуқтаи назарларини айтмаяптилар.

Бу камчиликлардан қанчалик тез қутулсак, фуқароларимизнинг ҳаёти шунча тинч ва хавфсиз бўлади.

Савол: — **Мамлакатимизнинг, партиянинг истиқболи ёшларга, уларнинг тарбиясига берилаётган эътиборга боғлиқ, десак хато бўлмас. ХДПнинг ушбу масалага ёндошуви тўғрисида маълумот берсангиз.**

М. Расулов: Жуда ўринли савол. Дарҳақиқат, раҳбар кадрларни тайёрлаш ёшлар масаласи билан бевосита боғлиқ. Шунинг учун ёшлар орасида ишлаш, энг муносиб йигит-қизларни ўз сафларига тортиш, уларнинг куч-ғайратларидан халқимиз манфаатлари йўлида фойдаланиш масаласи ХДП ташкил топган кунлардан бошлаб унинг диққат марказида туриб келмоқда.

Айримларнинг тасаввурида гўёки бизнинг партиямиз ёшини яшаб, ошини ошаган фахрийлар партияси эмиш. Биз ёши улуғ партия аъзоларининг ҳурматини жойига қўйиб келаяпмиз, улар бизнинг фахримиз, маслаҳатгўйларимиз, уларнинг ҳаётий сабоқларини, ўгитларини қадрлаймиз. Лекин, ХДП сафларида улар атиги 8 фоизни ташкил қиладилар, холос. Бир мисол. Шу йилнинг 9 ойи ичида ХДПга қабул қилинган 27 минг кишининг 50 фоизи ёшлардир. Партиямиздаги раҳбарларнинг мутлақ кўпчилиги — турли даражадаги кенгашларнинг аъзо ва котиблари, шу жумладан, биринчи котибларнинг аксарияти ҳам ёшлар.

Шундай бўлса-да, ҳаёт биздан ёшлар билан яхшироқ ишлашни талаб этмоқда. Бунга жавобан Марказий Кенгаш аппаратида ёшлар билан шуғулланувчи махсус шўъбани тузмоқчимиз. Партиямиз билан республика Ёшлар Иттифоқи ўртасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида шартнома имзоланган. Бундай шартномалар кўплаб вилоят, шаҳар ва туманларда ҳам амалда.

Лекин очиғини айтиш керак, бу жабҳада камчиликлар, қилинмаган ишлар, фойдаланилмаётган имкониятлар кўп. Ана шуларни ҳисобга олиб, Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси билан қўшма пленум ўтказишни мўлжаллаяпмиз. Ҳар ҳолда, бу муҳим соҳани унутиб қўймаганмиз, деб айтишим мумкин.

Савол: — **Партия Марказий Кенгашининг яқинда бўлиб ўтган VIII пленумида миллий истиқлол мафкурасига доир ҳужжат лойиҳаси қабул қилинди. Шу ҳақдаги фикрларингиз билан ўртоқлашсангиз.**

М. Расулов: Марказий Кенгаш кейинги пайтларда мафкура масалаларига жиддий эътибор бермоқда. Албатта, биз оммавий-сиёсий ишлар билан ХДП тузилганидан буён муттасил шуғулланиб келяпмиз. Кўпгина маҳаллий ташкилотлар бу борада яхшигина тажриба орттирдилар. Лекин, партияни тузиш, унинг тузилмаларини шакллантириш, долзарб масалалар бўйича ХДПнинг сиёсатини ишлаб чиқиш даврида бу соҳага эътибор етарлича бўлмаганди. Шуларни ҳисобга олиб, Марказий Кенгаш Сиёсий ижроия қўмитаси маҳаллий ташкилотларга тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтиришни тавсия этди.

Президентимизнинг миллий истиқлол мафкурасини ишлаб чиқиш ва ҳаётга тадбиқ этиш тўғрисидаги даъватига жавобан Марказий Кенгаш қошида олимлар, партия ходимлари ва турли соҳаларнинг мутахассисларидан иборат комиссия тузилди. Комиссия партиянинг миллий истиқлол мафкурасини яратишга доир нуқтаи назари ҳақидаги ҳужжат лойиҳасини ишлаб чиқди ва у МК VIII пленуми қарори билан умумпартиявий муҳокамага қўйилди. Ҳужжатни ишлаб чиқишда Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Дастури ва Низоми, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунлари, И. А. Каримовнинг асарлари, маъруза ва нутқлари ҳамда миллий ва умумбашарий қадриятларга таянилди.

Унда партиямизнинг жамиятда тутган нуфузли ўрнидан ва мамлакатдаги етакчи сиёсий куч сифатида эътироф этилганлигидан келиб чиқиб, туб сиёсий мақсадларимиз ифода этилди. Бизнинг мафкурамиз ўз моҳияти билан барча миллат ва элатларни бирлаштирувчи, Ватанимизни севишга даъват қилувчи, дўстлик, қардошлик ва ҳамкорликни тараннум этувчи байналмилал мафкурадир. У миллий руҳ, Шарқ, хусусан, ислом фалсафаси қадриятлари билан суғорилгандир.

Миллий истиқлол мафкурасини шакллантиришда жамият ҳаётининг барча жабҳаларини қамраб олувчи тўртта асосий соҳа — иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ва маънавий йўналишлардан келиб чиқилди. Шунингдек, мафкурамиз мақсадларини ҳаётга тадбиқ этишнинг асосий йўллари ва воситалари, яъни механизми белгиланди. Ҳозир партия ташкилотларида, матбуот саҳифаларида, ХДП аъзолари, партиясиз фуқаролар шу ҳақда ўз фикр-мулоҳазаларини билдирмоқдалар. Турли таклифлар киритмоқдалар. Уларнинг асосида лойиҳа бойитилиб, тўла пишиб етилгандан сўнг, у партиянинг тегишли органи томонидан қабул қилинади.

Савол: — **Ўзбекистон Олий Кенгашининг сўнгги, XIII сессиясида Олий Мажлисга сайловлар тўғрисидаги қонун дастлабки тарзда қабул этилиб, лойиҳа умумхалқ муҳокамасига чиқарилди. Ушбу масалага партиянинг муносабати қандай?**

М. Расулов: Парламент фаолияти биз учун биринчи даражали ишдир. Чунки, давлатимиз олий қонун чиқарувчи органига таянмай, партиямизнинг дастурий ғояларини амалга ошириш мушкул. Олий Кенгашдаги депутатлик гуруҳимиз қонунларни тайёрлаш ва қабул қилишда фаол қатнашмоқда. Масалан, мустақил Ўзбекистоннинг биринчи Конституциясини қабул этишда унинг ҳиссаси бор.

Партиямиз Олий Мажлисига сайловлар тўғрисидаги қонун лойиҳаси муҳокамасида фаол қатнашиш билан бирга бўлажак сайловларга тайёргарлик ишларини бошлаб юборди. Барча сайлов мавзеларида ХДПнинг бошланғич ташкилотларини шакллантириш, партия кенгашлари ҳузурида тарғибот—ташвиқот гуруҳларини ҳозирдан тузишга ва уларнинг фаолиятини йўлга қўйишга алоҳида эътибор бераяпмиз. Партиямиз сайловолди дастурини ишлаб чиқиш ниятидамиз.

Савол: — **Партия олдида турган мақсад ва вазифаларни рўёбга чиқариш, биринчи навбатда, унинг тузилмаларини турли бўғинларида ишлаётган ходимларга, шу жумладан, раҳбарлар фаолиятига боғлиқ эканлиги сир эмас. Жойлардаги партия кенгашлари котибларининг иш услуби, фаолиятининг натижалари ва, ниҳоят, мавқеи Сизни қониқтирадими? Яна қайси хислатларни уларда кўришни истар эдингиз?**

М. Расулов: Партиямизнинг сайланма органларига сайланган, Марказий ва маҳаллий кенгашларида, бошланғич ташкилотларида меҳнат қилаётган ўртоқлар орасида билимли, партиявий ишнинг сир-асрорларини яхши биладиган, зиммасига юклатилган масъулиятни ҳис этадиган, жонкуяр, фидойи ходимлар кўпчиликни ташкил этади, десам муболаға бўлмайди.

ХДПнинг интеллектуал салоҳиятини кўрсатувчи қуйидаги рақамларга эътибор беринг. Марказий Кенгаш таркибига 20 дан ортиқ академик, фан докторлари ва профессорлар сайланган. Унча катта бўлмаган Марказий Кенгаш аппаратининг ўзида уч нафар фан доктори ва етти нафар фан номзоди меҳнат қилмоқда. Бу имкониятларимиз янада ҳам кенгаяди, деб ўйлайман. Чунки, адиблар, хотин-қизлар, тадбиркорлар, олимлар, умуман, ижодий зиёлилар билан алоқаларимиз кенгаймоқда. Мисол тариқасида яқинда республика Фанлар академияси билан биргаликда фан кунларини ўтказганимизни эслаш мумкин.

Маҳаллий партия ташкилотларида ишлаётган ўртоқларнинг олиб бораётган ишлари, халқ ўртасидаги обрў-эътиборлари, ҳокимлар ва бошқа раҳбарлар билан амалий алоқалар ҳар жиҳатдан ибратлидир. Улар бошчилик қилаётган ташкилотларнинг мавқеи баланд, одамларга, ижтимоий ҳаётга таъсири кучли.

Лекин, афсуски, замонавий иш услубларини эгаллай олмаган, эртадан кечгача машинада юриб ёки фақат кабинетда ўтириб, телефон орқали раҳбарлик қилмоқчи бўлган котиблар ҳам учраб туради.

Ҳар бир раҳбар, у қайси лавозимда ишламасин, имонли-эътиқодли, ҳалол-пок, виждонли, ориятли, камтар, билимли, ташаббускор, ишга ижодий ёндашувчи, одамлар билан муомала қилиш маданиятини эгаллаган, ҳақиқий ватанпарвар бўлиши керак, деб ўйлайман. Шунинг билан бирга уларда инсонпарварлик, ўртоқларга садоқат, камчиликларга нисбатан муросасизлик фазилатларининг мужассамлашишини истар эдим. Ана шунда нуқсонлар камайиб, ишларимиз янада самаралироқ бўлади.

Савол: — **Сиз мустақил мамлакат етакчи партияси Марказий Кенгашининг биринчи котиби сифатида қайси хорижий давлатларга бориб келдингиз, чет элдаги сиёсий партиялар тажрибаси билан танишдингиз?**

М. Расулов: — Мен Германия, Ҳиндистон ва Хитойга расмий ташриф буюрган партиямиз делегацияларига бошчилик қилдим. Германияда дунёдаги тўнғич сиёсий партиялардан бири — Германия социал демократик партиясининг бой тажрибаси ва унинг мамлакатдаги юксак мавқеи билан танишдик.

Ҳиндистонда деярли мамлакат мустақилликни қўлга киритгандан буён ҳокимият тепасида турган Миллий Конгресс (И) партиясининг тажрибаси ҳам биз учун фойдалидир. Хитойда иқтисодий ислоҳотларнинг амалга оширилиши бизда яхши таассурот қолдирди.

Ўзбекистон ХДПнинг мазкур партиялар даражасига кўтарилиши учун ҳали кўп меҳнат қилишимиз, унинг мамлакатда ва чет элларда нуфузини оширишимиз зарур.

Савол: — **Ўтган икки йил давомида таъсис қурултойида тасдиқланган ХДП Дастури синовдан ўтди, дейиш мумкинми?**

М. Расулов: — Ҳақиқатдан ҳам Дастуримиз ўзининг мазмуни пишиқлиги, замонавийлиги билан синовдан асосан муваффақиятли ўтди, десак бўлади. Республикамиз раҳбарияти изчиллик билан амалга ошираётган чуқур ислоҳотлар бизнинг дастурий ғояларимизга тўла мосдир.

Шу билан бирга мамлакатимизда содир бўлаётган ўзгаришларни ҳисобга олиб, Дастуримиз ва Низомимизни тўлдириш, бойитиш зарурати туғилди. Бу муҳим ишни яқин келажакда амалга ошириш ниятидамиз.

Савол: — **Суҳбатимизнинг охирида анъанавий савол: Халқ демократик партияси аъзоларига қандай истакларингиз бор?**

М. Расулов: — Деярли 350 мингга яқин сафдошларимизни, бизга хайриҳоҳ бўлган, сиёсатимизни қўллаб-қувватлаётган барча дўстларни ХДП ташкил топган куннинг икки йиллиги билан Сиёсий ижроқўм номидан табриклайман. Улғайиш палласига кирган партиямиз олдида жамиятдаги тўлақонли етакчи сиёсий кучга айланиш, ўз Дастурида эълон қилган эзгу мақсадларни рўёбга чиқаришдек тарихий вазифалар турибди. Уларни амалга оширишга қаратилган барча саъйи-ҳаракатларимиз баракали, юртимиз тинч, халқимиз омон бўлсин!

МЕҲРИМИЗНИ АЯМАЙМИЗ

Аҳолини истиқомат жойларида оммавий-сиёсий ва ташкилий ишларни амалга оширишда ҳудудий партия ташкилотларининг хизмати катта эканлигини ҳаёт кўрсатиб турибди. Эндиликда маҳалла аҳолиси арзимаган шикоят ёки таклиф билан шаҳар ҳокимлиги қабулхонасига бормайди. Бу масалаларнинг аксарияти партия ташкилотимизнинг ўзида ҳал этиляпти. Негаки, аъзоларимиз сафида шаҳар ҳокимлиги ва бошқа турли хизмат кўрсатиш корхоналари ходимлари бор.

Албатта, ҳамма оғирликни уларнинг зиммасига юклаб қўймаймиз. Партия йиғилиши қарорларидан бир нусхасини тегишли мутасадди ташкилотлар раҳбарларига ҳал этиш учун юборамиз.

Партия ташкилотимиз турли маросимларни ўтказишда ҳам бош-қош.

Ҳудудий ташкилотимиз хонадонларни газлаштиришни тезлаштириш, маҳаллаларни ободонлаштириш масалаларига алоҳида эътибор бераётир. Тўйларни камчиқим ўтказишга чорлаяпмиз. Нафақахўр қариялар аҳволидан мунтазам хабар олиб турибмиз. Байрам кунлари уларнинг кўнгилларини қўлдан келганча кўтаришга ҳаракат қиляпмиз. Бу тадбирлар одамларда партия ташкилотимизга бўлган ишончни мустаҳкамламоқда, меҳрини оширмоқда. Бундан буён ҳам мурувватимизни, меҳримизни аямаймиз.

Рустам НОРМАТОВ,
Ҳаққулобод шаҳридаги «Ғалаба» маҳалла ҳудудий партия ташкилоти котиби.

МЕН НЕГА ПАРТИЯ САФИГА КИРДИМ?

ҲУРМАТ НАМУНАСИ

Нима учун партияга кирдим? Нега энди айнан Ўзбекистон Халқ демократик партияси аъзоси бўлишликка жазм этдим? Ёки бу партиянинг бошқалардан обрўси баландми?! Балки, бу партиянинг халқчил, адолатпарварлиги, буйруқбозлик ва ҳукмронлик кўринишидан тамомила йироқлиги мени ўзига жалб этгандир!..

Хуллас, шу пайтга қадар бирор-бир партияга, ҳатто собиқ КПССга ҳам аъзо бўлмасам-да, ўз эътиқод ва ишончим билан ХДПга кирдим. Аниқроғи, партия билан ҳақли равишда фахрланаман. Чунки мустақил Ўзбекистоннинг жаҳон миқёсида танилишида, унинг бозор муносабатларига дадил кириб боришида, озод юртнинг ўз истиқлол мафкураси яратилишида Халқ демократик партиясининг ҳиссаси ниҳоятда катта. Бу партия бугунги кунда ўз сафига кўплаб ташаббускор, бунёдкор ёшларни бирлаштирган эканми, демак, унга бўлган садоқатимизни, меҳнатда намоён этмоғимиз керак.

Мен байрамолди шу кунларда партиядош ҳамкасбларим Қ. Йўлдошев, Ш. Сатторовлар билан ўзаро беллашиб, ҳар куни икки-уч ҳиссадан иш бажаряпман. Шуниси қувончлики, партиямизнинг икки йиллигига пухта тараддуд кўрилаётган кунларда биз йиллик шахсий режаларимизни ошириб бажариб, янги 1994 йилнинг биринчи чораги учун меҳнат қиляпмиз. Бу ҳам ХДПга бўлган ишончимиз, ҳурматимиз намунасидир.

Сувон ҲАМРОЕВ,
Навоий «Автойўлдавлатконцерн»ига қарашли йўл ва кўприк қурилиши бош бошқармаси ишчиси.

МАСЛАКДОШЛАРИМГА АЙТАДИГАН ГАПИМ БОР

Ўзимни таништирай. «Истара» жамоа хўжалигининг Оқжар қишлоғида яшайман. 83 ёшимда Халқ демократик партиясига кириш учун ариза бердим. Нима сабабдан, деб сўрарсиз.

Бу саволга жавобни ёзаверсам бир китоб бўлади. Лекин гапни мухтасар қилиб шундай дейман: аввало, руҳиятимнинг бардамлиги учун, фарзандларимнинг ҳаммаси ҳаётда ўз ўрнини топиб кетгани учун яратганга шукр дейман. Қарасамки, уч ўғлим Халқ демократик партиясининг аъзоси. Бири туман кенгашида йўриқчи, яна бири бригадир. Йўриқчи ўғлим бригадир акаси аъзоларингиздан иккита-учтасини сафингизга тортинг. Кўнглингиз янада тўқроқ бўлиб ишлайсиз, деб қолди. Суриштирсам кенгашнинг ишлари дуруст. Қадам олишлари дадил. Нуфузлари, обрўлари жойида. Лекин кўнгил янада тўқроқ бўлиб ишлаганга нима етсин.

Бугун айримлар пашшадан фил ясашади. Ишдан кўзи қўрқадиганлар қийинчиликлар кўпайиб кетди, деб ваҳима кўтаришмоқчи бўлишади. Қийинчиликнинг нималигини, қийинчилик қандай бўлишини ҳозирги ваҳимагўйлар бизлардан сўрашсин. Иншоолло, биз кўрган азоблар эндигиларнинг бошига тушмасин.

Ўғилларимнинг суҳбатидан сўнг мен шу гапларни хаёлимдан ўтказдим ва «Мени партияга қабул қилинглар. Мустақиллик йўлида, халқ фаровонлиги йўлида белни маҳкам боғлабсизларми, бардам бўлинглар, деб турармиз», дедим.

Партиянинг Дастурини, Низомини ўғлим менга ўқиб берди. Мақсад аниқ. Партиядошларимга айтадиган гапим шуки, ғайрат қилиб ишлаш керак. Элнинг дарду-ташвишларини елкага олиш лозим. Юрт учун тўғри, ҳалол ишлаш керак. Ахир, Оллоҳ тўғри йўлдан юрганлар билан биргадир.

Мамаражаб АБДУШУКУРОВ,
Сурхондарё вилояти Қизириқ тумани.

БУ ПАРТИЯ ЎЗ ФАОЛИЯТИДА ХАЛҚНИНГ ЭНГ ЯХШИ ДЕМОКРАТИК АНЪАНАЛАРИГА, ХАЛҚНИНГ ТАРИХИЙ ТАЖРИБАСИГА, АДОЛАТ, ЭЗГУЛИК, ТЕНГЛИК ВА ИНСОН ШАХСИ ЭРКИНЛИГИ КАБИ УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАР ҲАМДА ИДЕАЛЛАРГА, АХЛОҚИЙЛИК ВА ОДАМИЙЛИК ҚОИДАЛАРИГА СУЯНАДИ.

Ислом КАРИМОВ.

ТЎҒРИ ИШ ҚИЛДИМ

ХДП сафига партия ташкил этилган кундан қарийб бир йил ўтгач кирдим. Иккиланиб юришимнинг боиси бор эди. Ҳеч эсимдан чиқмайди. Дўстларимдан бири коммунистлигимни пеш қилиб, менинг устимдан кулди. Бу нарса дилимга жуда оғир ботганди. Чиндан ҳам айрим партия аъзолари ўз номларига доғ туширганлари рост. Порахўрлар ҳам, расмиятчилар ҳам, ҳаром-ҳалолнинг фарқига бормайдиганлар ҳам оз эмасди. Бу иллат юқоридан то қуйи партия ташкилотларигача етиб борганди. Хайриятки, Ўзбекистон мустақил давлат бўлиб, уни дунё таниди. Халқ демократик партияси тузилди. Унинг омма ўртасида обрў-эътибори орта борди. Иккиланишимга асос қолмаганди. Бу партиянинг Дастури ва Низоми ҳаётийлиги билан Компартия Низоми ва Дастуридан бутунлай фарқ қиларди. Айниқса, динимизга йўл очилгани, қадриятларимизнинг қайта тикланиб улуғланаётгани, Ўзбекистон халқи даҳлсизлиги таъминланаётгани эртанги кунга бўлган ишончни янада оширди.

Партияга кириб адашмадим, дилим ёришди. Инсон жамият ташвишидан узоқ яшай олмас экан. Партия сафига кириб, жуда тўғри иш қилганимга эндиликда иқрор бўляпман.

Партия сафига ҳалол, садоқатли кишиларни қабул қилиб, тўғри қилишяпти. Бундан буён ҳам шундай бўлсин. Истагим шуки, орамизга амалпарастлик, порахўрлик, қариндош-уруғчилик каби ярамас иллатлар сира-сира яқин йўламасин.

Т. ҚИРҒИЗБОЕВ,
Учқўрғон шаҳар шифохонаси ҳакими.

МУНОСИБ БЎЛИШГА ИНТИЛЯПМАН

Оддий деҳқон фарзандиман. Иш фаолиятимни 1973 йилда Муборак газни қайта ишлаш заводида ёрдамчи темирчиликдан бошлаганман. Ҳозир ҳам шу касбдаман.

Юртбошимиз И. А. Каримов олиб бораётган сиёсат кўплар қатори мени ҳам партия сафига илҳомлантирди. Шу йил январь ойида Муборак газни қайта ишлаш заводи бошланғич партия ташкилотига ариза ёздим, мени қабул қилишди.

Кейинги пайтда вилоят ва туманимизда ҳам ХДП ташкилотлари обрўси ошмоқда. Чунки бизнинг партиямиз буйруқбозликка асосланмаган. Низоми ва Дастури доирасида ишлаётир. Омманинг турмуш шароитини яхшилаш, ижтимоий-сиёсий фаолиятини ошириш билан кўпроқ шуғулланяпти.

Шу йил июнь ойида 224-Муборак сайлов округидан ўрни бўшаб қолган Ўзбекистон Республикаси халқ депутати ўрнига Муборак газни қайта ишлаш заводи жамоаси номзодимни кўрсатган эди. Сайловолди бўлиб ўтган тадбирларда туманимиз партия кенгаши ва унинг фаоллари, барча партиядош дўстларим мени қўллаб-қувватладилар. 98 фоиз овоз билан ноибликка сайландим. Албатта, буни ХДП аъзоларининг ҳурмат-эътибори, деб ҳисоблайман.

Ўзбекистон ХДПдан мамнунман. Барча куч-ғайратимни партия ишига сарфлайман.

Қобил МЎМИНОВ,
Муборак газни қайта ишлаш заводи темирчиси, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати.

БЮРОДА ҲИСОБ БЕРДИ

Амударё тумани партия кенгаши ижроия бюросида район депутати, ХДП аъзоси, «Агротаълимот тузатиш» корхонаси директори С. Давлетбоевнинг «Ўз депутатлик бурчини, Президент Фармонларини бажаришдаги шахсий ҳиссаси ҳамда партиянинг обрўсини ошириш юзасидан олиб бораётган ишлари тўғрисида»ги ҳисоботи тингланди.

С. Давлетбоев депутат сифатида сайловчилар томонидан берилган наказларни бажаришда сидқидилдан хизмат қилмоқда. Биринчи навбатда у ўзи сайланган сайлов округи ҳудудидаги муаммоларни ижобий ҳал қилишга ҳаракат қилаётир. Аҳоли табиий газ билан таъминланди. Водопровод минораси қурилиб, ишга туширилди. Қирқ икки оилага шахсий иморат қуриш учун 3,8 гектардан ер ажратиб берилди. 2,1 километр йўл асфальт қилинди. Бир ўқитувчи ва бир шифокор бепул турар-жой билан таъминланди.

Ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш давридаги қийинчиликларга қарамасдан Қипчоқ посёлкасини ободонлаштиришда, ишсизларни иш билан таъминлашда, қишни намунали ўтказишда С. Давлетбоев фаол иштирок этмоқда.

С. Давлетбоев Ўзбекистон ХДП Амударё тумани Кенгаши аъзоси. У раҳбарлик қилаётган корхонада 230 киши ишлайди. Корхонада бошланғич партия ташкилоти сафини кенгайтиришга жиддий эътибор бериш керакка ўхшайди. Чунки, ўтган бир йил ичида бирон киши партия сафига қабул қилинмаган. Муҳокамада ана шулар хусусида ҳам гап борди.

Рейимбой ЕШИМБЕТОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

БАЙРАМ КАЙФИЯТИ

Собир Раҳимов тумани партия кенгаши пойтахтимиздаги энг йирик партия ташкилотларидан биридир. Тўқсон саккизта бошланғич партия ташкилотини ўз ичига олган туман кенгашида 2560 нафар партия аъзоси бор. Кейинги пайтда туман фирқа фаоллари кўпроқ халқ ичида бўлиб, уларни ижтимоий ҳимоя қилишга ўз ҳиссаларини қўшишни мақсад қилиб қўйишган.

Куни кеча туман кенгашида ХДПнинг икки йиллигига бағишланган шодиёнага фахрийлар ва партиянинг бошқа жонкуярлари, фаоллар таклиф этилди. Учрашувни туман партия кенгашининг биринчи котиби Шуҳрат Асомов очди ва йиғилганларни байрам билан муборакбод этди. Шундан сўнг сўзга чиққан туман ҳокими Ҳотам Абдураимов, Тошкент шаҳар партия кенгаши биринчи котиби Шоқосим Шоисломов, партия фахрийси Аҳмад Гораев қисқа муддат ичида Ўзбекистон ХДП ўз обрўсини халқ ўртасида топиб, етакчи кучга айланганлигини таъкидлашди.

Бир пиёла чой устидаги учрашувда бир гуруҳ партия фаоллари, фахрийларига тўн кийгизилди. Уларга шаҳар ва туман партия кенгашларининг фахрий ёрлиқлари ва пул мукофотлари топширилди.

Байрам муносабати билан ёзилган дастурхонга ош тортилди. Туман маданият уйи бадиий ҳаваскорлари ижросидаги мумтоз қўшиқлар, 24-болалар уйининг «Кичкинтой» болалар дастаси чиқишлари барчага хуш кайфият бахш этди.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

Фотомухбиримиз Абдувоҳид Тўраев олган суратларда Собир Раҳимов туманида Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг икки йиллигига бағишланган байрамолди шодиёналари акс эттирилган.

*

Булунғур тумани Матлубот жамиятининг 91206—916250 сонли лимитли дафтарчаси ҳамда шу жамият томонидан ИБРАГИМОВА Зумрад номига берилган 1545, 1546 сонли ишонч қоғозлари йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

*

МУБОРАК ЗОТЛАР

ЯССАВИЙ ҚАЧОН ТУҒИЛГАН?

ЎРДАБЕКЛИ

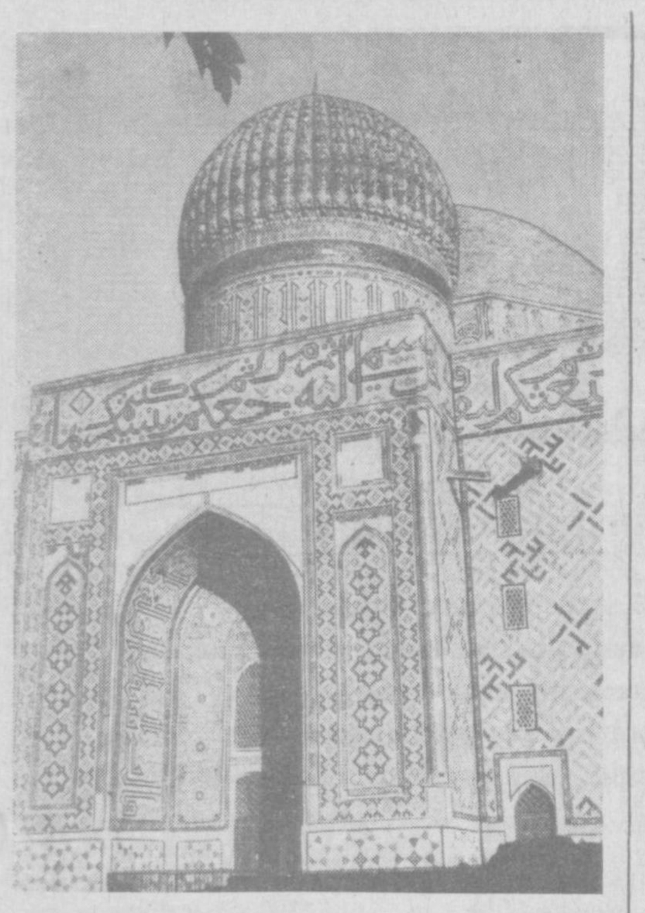

Туркий ёзма адабиёт асосчиси Хожа Аҳмад Яссавий номи барчага маълум ва машҳур. Бу улуғ зот 900 йилдан кўпроқ вақтдан бери авлодлар томонидан улуғланди. Пир ҳисобланди, кейинги вақтда «урилди» ҳам. Байкалдан Ўрта ер денгизигача, Қозондан Мозори Шарифгача бўлган ҳудудда тарқалган буюк бир миллатнинг энг улуғ фарзандларидан бўлмиш Хожа Аҳмад Яссавий ҳаётигина эмас, балки унинг диний фалсафаси ҳақида ҳам ҳали ҳал қилиниши лозим бўлган муаммолар тўлиб тошиб ётибди. Кичик бир муаммо, ҳазратнинг ҳаёт даври ва шу билан боғлиқ бўлган масала — у он ҳазратнинг устозлари ҳақидаги фикрдир. Бу борада имкон қадар ўз фикримизни баён қилиш ниятида қалам ушладик.

Жуда кўп манбалар қиёсланганда ҳазрати Хожа Аҳмад Яссавий вафоти санаси ҳақида якдиллик бор. Шунинг учун бу фикрни тўғри деб қабул қилиб олса бўлади. Бу сана — милодий 1166 йил. Кўпчилик илмий манбаларда таваллуд йили очиқ қолдирилади ёки сўроқ белгиси билан кўрсатилади. Бизга маълум битта асардагина манбаи кўрсатилмаган ҳолда сана қайд қилинган; яъни, 1989 йилги «Ислом» ахборотномаси 1105 йилни кўрсатади. Бу нашрда келтирилган сана нотўғрилигини, ҳазратнинг бир тўртлиги билан ҳам исботлаш мумкин:

Қул Хожа Аҳмад олтмиш учта ғойиб бўлди,
Адаб сақлаб Мустафога нойиб бўлди,
Султон бўлди, меҳнат тортиб койиб бўлди,
Эшитиб, ўқиб ерга кирди Қул Хожа Аҳмад.

Сўфийлик, тасаввуф оқими пайдо бўлишида Қуръон оятларидан ташқари Муҳаммад пайғамбаримизнинг то пайғамбар бўлгунга қадар ҳаёт йўллари тасаввуфчилар учун намуна бўлганлигини ҳисобга олсак, Аҳмад Яссавийнинг 63 ёшида ер остига кириб яшашларини тушуниш қийин эмас — бу улуғ устоз олдида «адаб сақлаб» уларга «нойиб бўлган»лигининг амалий исботидир. Чунки сўфийлик сўз ва иш, дил бирлигига асосланган таълимотдир.

Ҳозиргача Аҳмад Яссавий таваллуд йили ҳақида бирор бир тарихий ёки бошқа турдаги асарлардан аниқ маълумот олишнинг имкони йўқ экан, турли асоссиз, далилсиз, мантиқсиз тахминлар қилишдан кўра, бу борада муҳим манба сифатида Ҳазрати Султонимнинг ўз асарларига мурожаат қилиш мақсадга мувофиқдир.

Юз йигирма бешга кирдим билолмадим,
Эронлардан файз футуҳ ололмадим,
Ҳақ таоло тоатларини қилолмадим,
Эшитиб, уқуб ерга кирди Қул Хожа Аҳмад.

Юз йигирма беш ёш — икки пайғамбар ёши. Қул Хожа Аҳмад ҳамда бошқа сўфий ижодкорлар асарларининг ҳар бир сатри, маъно жиҳатидан зоҳирий ва ботиний қатламлардан ташкил топишини ҳисобга олсак, «Юз йигирма бешга кирдим билолмадим»нинг бир маъноси худо — олам сирларини донолардан ўрганишдан кераклича фойдалана олмадим, деган сўфиёна ўз-ўзидан қониқмаслик мазмуни билан бир қаторда, «ёшим юз йигирма бешлар чамаси бўлса керак», деган фикрни ҳам уқса бўлади.

Тасаввуфда «ер устидаги ҳаётда» ҳам «ўлмас бурун тирик ўлиш» учрайдиган ҳодиса. Лекин Аҳмад Яссавий ер устида ҳам «ўлмас бурун тирик ўлган» — нафс ташвишларидан руҳ ташвишларини устун қўя олган зот. Ер остида яна бир марта, энди асл ўлимга яқин вазиятда жони билан қуллуқ қилиб тирик ўлиш бу икки ҳисса «тирик ўлиш»дир. Демак, юқоридаги тахминимиз муайян мантиқий асосга эга деб ҳисоблашга журъат этса бўлади. Ер остидаги 32 йиллик тирик ўлишни, ер устидаги 63 йиллик ҳаётга тенг қўйиш натижасида 95 ёш атрофидаги умрни 125 ёш деб ҳисоблаш мумкиндир.

Агар бизнинг тахминимиз тўғри бўлса, уни Ҳазрати Аҳмад Яссавий таваллуд йили (1166—95) 1071 милодий йил бўлади.

Аммо ушбу мақоладан сўнг келтириладиган достондан (тўла эълон қилишнинг имкони йўқ) маълум бўлишича, тахаллуси ёки исми Неъматуллоҳ номли шоир бизнинг юқорида баён қилган фикримизни инкор этади, яъни ҳазрат ер остида 60 йил тўлиқ умр кечирганлигини тасдиқлайди. Бу манба шунинг учун ҳам ўқувчида ишонч туғдирадики, матндан англашилишича, муаллиф Ҳазрати Султонимнинг бевосита авлодларидан бўлиб, бунинг устига кенг маълумотли ҳамда, хусусан, аждодлари тарихини яхши билишини намойиш қилган. Неъматуллоҳ номи билан ўтган шоир Дарвозда яшаганлиги (Ҳазрати Яссавий авлодидан эканлиги), Дарвозга Туркистондан кўчиб борганлиги, Ҳазрати Аҳмад Яссавий ака-укаларидан бирининг невара ёки чевараси эканлигини достондан яхшигина англаб олиш мумкин. Амир Темур исмлари зикр қилинишидан, XV асрдан кейин яшаган, деган тахминга ҳам келиш мумкин. Ҳазрати Аҳмад Яссавий мақбараси чироқдорлари силсиласини аниқлаш билан Неъматуллоҳ номли шоирнинг яшаб ижод этган даврини янада аниқроқ белгилаш имкони туғилади. Достон Ҳазрати Султоним ҳаётининг сўнгги дамлари ҳақида қимматли маълумот беради.

Асарда ўрта аср Туркистон шаҳри ва унинг атрофидаги жой номлари (Қарғолиқ, Асбижоб, Эр Қўрқут, Қорачуқ), турли муқаддас жойлар (Хуми ишқ ғори, хилватхона) тилга олинади

Бизнингча, қўлёзмада тўртликларнинг ўрни бир оз алмашиниб қолган кўринади: биринчи тўртликдан кейин учинчи тўртлик, ундан сўнг бешинчи тўртлик, сўнг иккинчи тўртлик, ундан кейин эса тўртинчи тўртлик ва ниҳоят олтинчи тўртликлар кетма-кет жойлаштирилиб тартибга туширилса, мантиқий изчиллик жойига тушади.

Хулоса қилиб айтганда, ушбу асар Ҳазрати Аҳмад Яссавий ҳаёти ҳақида бизнинг билимимизни бироз бўлса ҳам кенгайтириш учун ёрдам берадигина эмас, адабиётимизда ҳозиргача номаълум қолиб келган янги номни ҳам ўз ўрнини топишига туртки бўлади деган умиддамиз.

Ҳазрати Аҳмад Яссавийнинг таваллудига ушбу санада 950 йил тўлиши муносабати билан ЮНЕСКО 1993 йилни «Аҳмад Яссавий йили» деб эълон қилди. Демак, ЮНЕСКО бул ҳазратнинг туғилган йили сифатида 1043 йилни эътироф қилади. Биз ҳам шу фикрни қабул қилайлик-да, ҳозирги илмий адабиётларда Аҳмад Яссавийнинг устозлари масаласи қандай ёритилишига назар ташлайлик.

Аввало «Ҳикмат»дан олинган қуйидаги иккиликка эътибор берайлик:

Қул Хожа Аҳмад Туркистоний пирларидир Ҳамадоний
Бешак кўрсатур талқин Худони жон бир пир хизматида.

Энди Алишер Навоийдан: **Хожа Юсуфдин сўнгра бу тўрт кишидин ҳар бири иршод ва даъват мақомида эрмишлар ва муридлар анинг хизматида адаб ила мулозим. Чун Хўжа Аҳмад Яссавий Туркистон сори азимат қилди».**

Буларга «ассосланган» академик В. В. Бартольд эса шундай ёзади: «Аҳмаднинг ўзи Туркистонга келган ҳамадонлик мистик форс—Юсуф Ҳамадонийнинг, 1140 йил Марвда ўлган, учинчи халифи-шогирди эди».

Қисқаси, дастлабки манбалар ва ҳозирги илмий хулосалардан Аҳмад Яссавийнинг устози Юсуф Ҳамадонийдир, деган фикр мустаҳкам ўрин эгаллайди. Энди тарихий ҳолни яна бир таҳлил қилиб кўрайлик: Аҳмад Яссавий 1043 йилда туғилган бўлса, 1106 йили ер остига кириб суфийлик ҳаётини давом эттиради. Юсуф Ҳамадоний 1106 йили, у зот 1140 йили вафот этган бўлсалар, неча ёшда бўлишлари мумкин? Насафийнинг «Хожа Аҳмад Яссавий» рисоласида келтирилишича, Юсуф Ҳамадоний 95 йил умр кўрган. Демак, ул муборак зотнинг таваллуди 1045 йилдир. Бизга маълумки, Аҳмад Яссавий 63 ёшида тасаввуфдаги маълум мақомларнинг барчасига эришиб, ер остига кирганлар. Аҳмад Яссавийнинг Бухорода бўлган даври (тахминан 1158—60 йиллар)ни ҳам яна синчиклаб ўрганиш лозим. Чунки бу даврда ҳазрат Аҳмад Яссавий ҳатто 1090 йили туғилган бўлганларида ҳам ер остида ибодат билан машғул бўлишлари керак. Бу ҳолда икки буюк иқтидорли сиймолар таваллуд топган жой орасидаги масофадан тортиб, Оллоҳ таоло насиб қилган заковот ҳам уларнинг бир-бирига шогирд бўлишига имкон бермаган бўлларди. Демак, Юсуф Ҳамадоний Аҳмад Яссавийнинг устози эмас, балки Иброҳим Ҳаққулов «Аҳмад Яссавий, «Ҳикматлар» китобида Алишер Навоийнинг «Насойим-ул муҳаббат» асаридан келтирганидек: «Хожа Аҳмад Яссавий — Туркистон мулкининг шайхул-машойихидур. Мақомоти олий ва машҳур, кароматi матаволий ва номаҳсур эрмиш. Имом Юсуф Ҳамадонийнинг асҳобидиндир». Кўриниб турибдики, Алишер Навоий Аҳмад Яссавийни Юсуф Ҳамадонийнинг суҳбатдоши деб ҳисоблайди, шогирди деб эмас.

Навоийдан юқорида келтирилган парчанинг давомини эса, Аҳмад Яссавий Хожа Юсуф (Ҳамадонийнинг) шогирдларидан бири бўлиб, сабоқ ўтаб бўлгач, Туркистонга йўл олди тарзида эмас, балки «Хожа Юсуф (Ҳамадоний)дан кейин бу тўрт нафар кишининг ҳар қайсиси иршод ва даъват мақомотига эришганлар ва бу муридлар Хожа Аҳмад Яссавий хизматида адаб ила мулозим қилиш учун Туркистон сари йўлландилар» маъносида тушунилса ва тушунтирилса тўғрироқ бўлар эди деб ҳисоблаймиз.

В. В. Бартольднинг фикрига келсак, биринчидан у Алишер Навоийнинг матнини нотўғри тушунган, иккинчидан, ҳар қандай туркий улуғлик, янгилик заминидан форсий, арабий асос излаш фақат В. В. Бартольднинггина ўзига хос касаллиги эмаслиги равшан. Иккинчидан, Бартольд ўша фикрининг давомида ўзи ҳам юқоридаги фактга мантиқан зид келадиган жумлани келтирадики, уни Сизнинг диққатингизга ҳавола қиламиз. «...Юсуфнинг иккинчи ҳалифи, яъни Аҳмаддан аввалги шогирди Абу Муҳаммад Ҳасан б. Ҳусайн Ал-Андақий (1157 й. ўл.) дир. Ал-Андақий ҳақида унинг замондоши ва таниши Самани анча маълумотлар берган ҳолда, Аҳмад ҳақида ҳеч қандай маълумотга эга эмас, ҳатто Яссавий насибасини билмайди ҳам, гарчи Саманининг луғати диншунослар нисбасига махсус бағишланган бўлса ҳам» (Бартольд, У ж., 118-б.).

«Ҳикмат»нинг баъзи нусхаларидан ўрин олган юқоридаги бир байтга келсак, биринчидан, бу бир байт у тўртлик эмас. Шунинг ўзи у «Ҳикмат»га киритилганини кўрсатиб турибди. Иккинчидан, бизнингча: бу ерда кўчиришда хатога йўл қўйилганга ўхшайди, яъни «б» ўрнига «п» ёзилиб «бирларидир—пирларидир»га айланиб қолиши эҳтимолидан йироқ эмас.

Аҳмад Яссавийнинг устози, пири масаласига келсак, ҳазратнинг барча шеърларидан ҳурмат ва эҳтиром билан зикр қилинадиган зот — Арслонбоб ҳазратларидир. Бу муаммо пир-устозлик муаммоси сифатида эмас, кўпроқ Арслонбоб ҳазратлари ва ҳазрати Аҳмад Яссавий шахсиятлари, ҳаёти ва фаолиятлари тарзида қўйилса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Яссавий тариқати ўз олдига қўйган мақсадларидан бири — ислом динини ташвиқот-тарғибот ва далил йўли билан тарқатиш, ушбу сулукнинг тасаввуфнинг бошқа турларидан алоҳида ажратиб турувчи вазифаси ҳам Аҳмад Яссавийнинг устоз-пирлари ғойибан Муҳаммад пайғамбаримиз ва ҳаётда «боб»лардан бўлишини тақозо қилади. «Боб» ислом динини тарқатувчи (ҳозир илмда бундайларни «миссионер» дейишади) сифатида арабларга VII асрдан бери маълумдир. Арслонбоб исмидаги «боб» ана шу маънода Арслонбобнинг Хожа Аҳмад Яссавийга пайғамбаримиз номидан ҳурмо бериши ҳам бежиз эмас.

Хурмо пайғамбаримиз яхши кўрган таом сифатида рамзий маънога эга. У биринчи суфий Муҳаммад Мустафонинг Аҳмад Яссавийга берган «топшириғи» рамзи. Расули Худо ислом динига арабларни чақиргани каби Аҳмад Яссавий ҳам ислом чегарасида ғайриислом динидагиларни исломга чорлаши керак эди. Бу вазифани ҳазрат қай даражада ўтаганлиги кўпчиликка аён.

* * *

Ятратқон меҳрибоним субҳон Изим
Раҳм айласа Туркистонға борғуммукин?
Еш ўрниға қоним тўкуб зор инграю
Қаро юзум остоноға сурғуммукин?

Саройимни Исбижоб ҳам Мадинатул Байзо дерлар,
Ҳар бир қадам ерда ётқон сонсиз эрлар,
Шарофатлиқ андоғ макон манзил дерлар,
Иброҳим бобомизни кўргуммукин?

Қарғолиқда жиддамиз ул Исҳоқ бобом,
Ғарибликда дуо қилғум ҳар субҳ шом,
Орзу қилиб йиғлаб юргум алалдавом,
Мунглиғ бошим остонаға қўйғуммикин?

Султон Аҳмад Туркистонда макон қилди,
Тўқсон тўқуз минг машойих анда бўлди,
Хуми ишқда машойихлар суҳбат қилди,
Ул ғор ичра Ҳақ ёдини айғуммукин?

Исҳоқ бобом бино қилди Қарғоликни,
Саксон йил анда қилди подшоликни,
Хизр Илёс қирқ йил қилди ҳамроликни,
Манзилларин рўзи қилса кўргуммукин?

Ул ғор ичра ёғар эмиш сонсиз раҳмат,
Анда бориб қилғуммукин тун-кун суҳбат,
Кўрмай қолсам охиратга мунда риҳлат,
Армон-ҳасрат бу оламда ўткуммукин?

Султон Аҳмад халққа қуруб ёдин айтқон,
Машойихлар Ҳу лаззатин анда тобқон,
Сонсиз вали, авлиёлар анда ётқон,
Ул эрларга бир дуо қилгуммукин?

Ҳар ким кирса ул суҳбатга улуш олғон,
Қуллар келиб хизмат қилиб маъни тобқон,
Ихлоссизлар такаббурдин қуруқ қолғон,
Ул султоним даргоҳига борғуммукин?

Эътиқодлиқ муродиға анда еткан,
Эътиқодсиз ит сувратлиқ бўлиб ўткан,
Муртотадликдин ул суврати думдор ўткан,
Адаб бирлан йиғлаб анда турғуммукин?

Эр Қўрқутда Хожа Абдуазиз дерлар,
Алар бирла анда ётқон ҳамро эрлар,
Андоғ макон бобомиздан қолғон ерлар,
Анда бориб муродимни тобғуммукин?

Садрхожа бобомизнинг ўғлонлари,
Чироғдор Хожа дерлар аннинг бири,
Абдулмалик Хожа дерлар аннинг бири,
Хатми дуо қилсам анда юргуммукин?

Неъматуллоҳ ғарибликда йиғлар эмиш,
Ёронларга — Туркистонга нечук бормиш.
Ман мато ғарибо, деб расул аймиш
Фақир мато шаҳидун, деб ўлгайманму?

Эртага — Автомобиль транспорти ходимлари куни

ОЙДИН КЎЧАЛАРДА ОЙДИН ОРЗУЛАР

Ватанимиз харитасини эътибор билан кузатсангиз, ундаги йўллар худди «қон томир»ларига ўхшайди. Рамзий маънода ҳам шундай: олис-олис, бир-бирига туташ кўчалар она заминимизнинг абадий томирларидир. Ундан ҳар куни ҳаётбахш қон югургани мисол сон-саноқсиз автобус-у юк машиналари қатнаб туради. Миллион-миллион йўловчиларга беминнат хизмат кўрсатилади, минг-минг тонналаб юклар ўз манзилларига етказилади.

Республикамиз Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 12 январь қарорига мувофиқ Ўзбекистон автомобиль транспорти давлат акционерлик корпорациясига қарашли бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларни 1993 — 1995 йиллар ичида қайта ташкил этиш ва хусусийлаштириш чоралари кўрилаяпти.

Корпорация олдида шу тармоқнинг 170 га яқин корхоналарини хусусийлаштириш вазифаси турибди. Қолган корхоналар эса давлат ихтиёрида қолади. Бу албатта тармоқ бутунлигини сақлайди ва унинг самарали ривожланишини таъминлайди. Корхоналарнинг ҳуқуқий, иқтисодий ва молиявий шартнома алоқалари таъмин этилади. Мустақил иш кўриш учун йўл очилади. Корпорацияни бошқариш кўпроқ хўжалик юритишда кўринади. Корпорация молия, солиқ ва банк ташкилотлари билан ўзаро алоқаларни ташкил қилади. Иш тажрибаларини ўрганиб, уларни умумлаштириб меҳнат самарасини оширишда, илмий-техника ва инвестиция сиёсатини юритишда, кадрларни тайёрлашда, қонунчилик ҳамда норматив актларни ишлаб чиқишда ўз маслаҳатларини беради.

Ҳозирги пайтда корпорация юк ташиш автокорхоналари, концернлар, «Тошшаҳюктранс», «Тошвилоятюктранс», «Хоразмтранс» бирлашмасини ва «Ўзтрансхизмати» бирлашмасининг бўлимларини акционерлик жамиятига айлантириш борасида жадал ишлар олиб борилмоқда. Худди шундай иш «Самарқандюктранс», «Фарғонатранс», «Андижонтранс», «Жиззахтранс» бирлашмаларида ҳам бошланди. Йилнинг охиригача автомобиль тармоғининг 50 га яқин йирик корхоналарини қайта ташкил этиш кўзда тутилмоқда.

Эндиликда биз иқтисодий-ҳуқуқий пойдеворни барпо қилиш, меҳнатга янгича муносабатда бўлиш, техникадан унумли фойдаланишнинг илғор тамойилларини жорий этиш учун курашяпмиз. Акционерлик корхоналарида амалга оширилаётган ишлар республиканинг транспорт тармоғида «Узмежавтотранс», «Ўзинформтранссистема» «Ўзреммашина», «Ўзтрансхизмати», «Ўзавтодокадри» бирлашмаларида, «Ўзавтоқурилиш» тресты ва «Ўзавтотранскомплект» бошқармасида бошқарув тизимини такомиллаштиради. Бу эса автотранспорт бўлинмаларининг ўзаро ҳамкорлигини яхшилайди ва бозор иқтисодиёти талабларига мос келади.

1992—1995 йиллар ораси автокорхоналарнинг юк, йўловчиларни ташиш ишларини яхшилаш, саноат маҳсулотларини ишлаб чиқаришни ривожлантириш, эҳтиёт қисмларни, резина-техника маҳсулотларини ишлаб чиқаришни кучайтириш, аҳолига транспорт хизматини яхшилаш борасида дастур қабул қилинди. Бу дастур йўловчилар ва юкларни ташишга бўлган талабни қисқа даврда қондириш имконини беради, асосан автотранспорт тармоғининг МДҲдан кўп ҳаражатлар эвазига ташиб келтирилаётган ёқилғиларга, эҳтиёт қисмларга, асбоб-ускуналарга, резина-техника маҳсулотларга бўлган қарамликни енгиллаштиради, ҳайдовчиларнинг ўзига ишониб топширилган техникани мумкин қадар самарали ишлатишга ундайди.

Бу йил тузилган шартнома бўйича корпорациямиз Туркияда ишлаб чиқарилган 88 та «Мерседес-Бенц» автобуси, 192 та «ВЕЛДЕ—214—17» маркали ва Жанубий Қурияда ишлаб чиқарилган «ВУ—113-7» маркали 270 та автобус ҳамда Туркияда ишлаб чиқарилган 570 та «Доган» енгил автобусидан имтиёзли кредитлар бўйича олдик. Шу йил 100 та «Паз—3205», 187 та «ЛАЗ» автобуси олинди. Автотранспорт тармоғи давр талабига мувофиқ йилдан-йилга ривожланиб бораяпти. Охирги уч йил мобайнида 35 та автокорхона, 15 та кичик корхона ва 26 та тижорат шаклида тузилмалар ташкил қилинди. Иш жойларининг кўпайиши сабабли янги автокорхоналар, қатор автовокзаллар ва автостанциялар ишга туширилмоқда. Тармоқнинг кўпгина корхоналари қайта таъмирдан чиқарилиб, ижтимоий база кенгайтириляпти.

Яқин йиллар орасида республикамиз олдида турган асосий муаммолардан бири нефть мустақиллигига эришишдир. Автомобилларни газ ёқилғилари билан ишлашга ўтказиш дастурларини ўз ... оширишга ана шундай муҳим муаммолардан биридир. Тармоғимизда автомобилларни газ билан ишлашга ўтказиш, зарур жиҳозларни сотиб олиш ишлари қизғин. Юк автомобиллари учун газ баллонлари ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналар фаолиятини такомиллаштирамиз. Миллиондан ортиқ енгил автомобилларни табиий газ билан ишлашга мослаштирмоқчимиз.

Республикада автомобиль туризмини ташкил қилиш масаласи ўз ечимини кутаяпти. Бунинг учун эса бизда катта имкониятлар мавжуд. Республикамизда бор-йўғи 6 фоиз саёҳатчиларга хизмат кўрсатиляпти. «Ўзбектуризм» миллий компанияси, республикамиздаги коммунал ва бошқа бўлинмалар саёҳатчиларни ... хизмат кўрсатиш имкониятига эга. ...

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг учинчи йилида автомобилчилар ўз олдиларига қўйган мураккаб масалаларни масъулият билан ижобий ҳал қиладилар, деган умиддаман. Тармоғимиз олдида турган долзарб масалалар ижобий ҳал этилади албатта.

Лерик АХМЕТОВ,
«Ўзавтотранс» давлат акционерлик корпорацияси раҳбари.

СУРАТДА: Фарғона нефть қудуқларини бурғулаш участкаси ҳайдовчилари Д. Тошматов ва Б. Асқаров.

П. АКБАРОВ олган сурат.

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

„Биз ким, мулки Турон...“

САФАР САМАРАЛИ БЎЛДИ

● АЛМАТИ. Америкалик дипломатлар давлат котиби У. Кристоферининг Қозоғистонга ташрифи чоғида мамлакатдаги ядро воситаларини зарарсизлантириш, бу тадбирни амалга ошириш учун Америка тахминан 85 миллион доллар сарфлаши ҳақидаги ўзаро битим имзоланишига катта умид боғлагандилар.

Бироқ, Қозоғистон Президенти Н. Назарбоев бу ҳужжатни ҳозир имзолай олмаслигини, аввал Америка Президенти Б. Клинтон билан расмий учрашув ўтказиши лозимлигини билдирди. Америкалик дипломатлар Назарбоевнинг таклифи ташрифнинг энг катта ютуқларидан бири бўлди, деб баҳоламоқда.

КЎМИР ҚАЗИШ КЎПАЯДИ

● ЛЕНИНОБОД ВИЛОЯТИ. Бу ерда кўмир қазишни кўпайтириш мақсадида «Ленинободкўмир» бирлашмаси ташкил этилди.

Фан—Ягноб, Шўроб кўмир шахталари ва Пролетар туманидаги учта кўмир корхонаси мазкур бирлашма тартибига киради. Вилоятда кўмир қазиш кўпайгач, бу маҳсулот қўшни Ўзбекистон туманларига ҳам юборилади.

ФОЙДАЛИ АЛОҚАЛАР

● Тоғли Бадахшон мухтор вилояти Кенгаши раиси Ғарибшо Шаҳбозов Афғонистоннинг Шуғнон вилояти делегацияси билан учрашди.

Учрашувда икки вилоят ўртасида иқтисодий ҳамкорлик, чегара савдосини ташкил этиш, афғонистонлик беморларни касалхоналарга қабул қилиш масалалари муҳокама этилди ва зарур режалар белгиланди. Шунингдек, Помир гидроэлектростанцияларидан Афғонистон қишлоқларига электр энергиясини узатишга ҳам келишиб олинди. Ҳозир Помирдаги Ғунт дарёсида йирик гидроэлектро станция қурилаяпти. Агар у ишга тушса электр энергиясига бўлган танқислик батамом тугатилади. Келгуси йилнинг ўзидаёқ Помир—1 гидроэлектростанциясининг иккита агрегати ишга тушади.

«ТАБА»НИНГ САФАРИ

АШГАБАТ. Турк—Америка «Таба» бизнесменлари уюшмасининг ҳайъати Туркманистонга тўртинчи марта сафар қилди.

Бу уюшма айни чоғда Турк—Америка савдо-саноат палатаси ҳам ҳисобланади. «Таба» сафида 400 дан зиёд ваколатхоналар бор.

ЯНГИ ЗАВОД ҚУРИЛЯПТИ

● ДУШАНБЕ. Ленинобод вилоятининг Исфара шаҳрида электр чироқлари ишлаб чиқарадиган завод қурилиши бошланди.

Шу йилнинг охиригача бу ерда 1,5 миллиард сўмлик қурилиш ишлари бажарилади. Заводнинг биринчи навбати келгуси йилда ишга тушади. Унда 3000 киши меҳнат қилади. Айни пайтда янги завод учун зарур ускуналар келтирилмоқда. Ўзбекистон, Россия ва бошқа ҳамдўстлик мамлакатлари бу ишда қурувчиларга катта ёрдам беришмоқда.

БМТ ЁРДАМИ

● БИШКЕК. «Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тараққиёт дастури» халқаро ташкилоти махсус қарор қабул қилди.

Шунга кўра Бишкекда ишлаб турган халқаро менежмент ва тижоратчилар мактабига 3,5 миллион долларлик маблағ беришга қарор қилинди.

ХАЛҚАРО СИМПОЗИУМ

● ДУШАНБЕ. Душанбеда Тожикистон —Америка симпозиуми бўлиб ўтди.

Ўн кун давом этган ушбу симпозиум Америка Қўшма Штатлари ҳукумати ташаббуси ва маблағи ҳисобига ташкил этилди. Симпозиумнинг мақсади Тожикистонда ишбилармонлик ва бизнесни ривожлантириш, бозор иқтисодиёти механизмини қарор топтиришдан иборат.

ПУЛ ОЛИБ КЕЛИШ ТАҚИҚЛАНАДИ

● АЛМАТИ. Республика ҳукуматининг қарорига кўра келгуси йилнинг биринчи январига қадар Қозоғистонга 1961—1992 йилларда чиқарилган пул намуналарини муомалага қўйилмаган мамлакатлардан олиб келиш тақиқланади.

Банкларга фақат Қозоғистонда пропискада бўлган фуқаролардан ва шунингдек, юридик шахслардан эски пулларни жамғармаларга қабул қилиш тавсия этилди.

ИШ ҲАҚИ ОШИРИЛДИ

● ДУШАНБЕ. Тожикистон Республикаси Олий Кенгаши раёсати қарорига биноан шу йилнинг 1 октябридан бошлаб, бюджет ҳисобидан маблағ билан таъминланадиган ташкилотлар — соғлиқни сақлаш маориф, фан, маданият, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва бошқарув органлари ходимлари иш ҳақи икки баравар ошди.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларидаги энг кам иш ҳақи 8 минг сўм, энг кам нафақа 12 минг сўм этиб белгиланди. Талабалар стипендиялари ҳам оширилди.

ТОЖИК-ХИТОЙ ҚЎШМА КОРХОНАСИ

● ПАНЖИКЕНТ. Бу ерда тожик-хитой қўшма корхонаси ишга туширилди.

Унинг конвейеридан юз минглаб батарейкалар ва блоклар тушириб олинди. Улар радио аппаратлари ва электрон техникаси воситалари учун мўлжалланган.

ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМИ

● ДУШАНБЕ. Фуқаролар урушидан жабр кўрган Тожикистонга турли халқаро ташкилотлардан инсонпарварлик ёрдами келмоқда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг болалар жамғармаси ҳам бу оммавий тадбирда иштирок этишга аҳд қилди. Ҳозиргача тиббиёт асбоб-ускуналари, турли камёб малҳам, болаларни эмлашда ишлатиладиган дори-дармонлар олиб келинди.

(Марказий Осиё давлатлари ахборот агентликлари ва рўзномаларидан олинди).

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

• БОҚИЙ ШАЖАРА

ПАРФИЯ

(МИЛОДДАН ОЛДИНГИ БИРИНЧИ МИНГ ЙИЛЛИК)

БЕШИНЧИ МАҚОЛА

Парфия минтақамизнинг қадимги тарихий вилоятларидан бири саналиб, Атрек ҳамда Гўргон дарёлари юқори ҳавзасида жойлашган (Жанубий Туркманистон, шимоли-шарқий Эроннинг бир қисми). «Овесто»да Ахура Мазданинг бешинчи бўлиб Нисайа ўлкасини яратгани ҳақида сўзлар бор. Нисайанинг ҳозирда Ашгабат яқинидаги харобалари сақланиб қолган кўҳна Нисо шаҳри — Парфиянинг дастлабки маркази билан боғлиқлигини шубҳа остига олмаса ҳам бўлади.

Парфиянинг милоддан аввалги биринчи минг йилликнинг биринчи ярмидаги аҳволи тўғрисида аниқ фикр айтиш қийин. Зеро, бу масалада маълумотлар жуда оз. Шу билан бирга мавжуд маълумотлар асосида баъзи бир мантиқий хулосалар чиқариш мумкин. Чунончи, Помпей Трог скифлар (саклар, шаклар) ҳақида сўзларкан, «улар Парфия ва Бақтрияга асос солганлар» деб ёзади. Бошқа бир жойда эса юнонлик тарихчи яна Парфия хусусида тўхталиб, «парфияликлар... (аслида) қачонлардир скифлар орасидан бадарға қилинганлардандир; уларнинг номи (яъни, Парфия — А. З.) бунга ишора, зеро скифлар тилида (бу ном) бадарға қилинганларни англатади».

Ктесий осуриялик Нин ҳарбий юришлари ҳақида баён этиб, у парфияликларни ҳам бўйсундирган, дейди. Афтидан осурияликларнинг милоддан аввалги 1-минг йилликнинг VIII аср бошларида Мидияга қарши юришларида Парфияга ҳам бостириб кирганлар. Парфия — Мидия муносабатларига тўхталсак, мидиялик ҳукмдор Киаксар (Увахшатра) ҳукмронлик йилларида (милоддан аввалги 625—584 йиллар) Парфия Мидияга бўйсундирилган. Бироқ кўп ҳам ўтмай, тахминан сўнгги мидиялик ҳукмдор Астиаг (милоддан аввалги 584—550 йиллар) даврида Парфия Мидия тобелигидан чиқади ва юнон тарихчиси тили билан айтганда парфияликлар «ўз юртларини шакларга топширадилар». Шунда Мидия ва шаклар (Хоразм?) ўртасида жанг бошланади. Охир-оқибатда ҳарбий сулҳ ва иттифоқ тузилади. Шунга кўра Парфия яна Мидия таъсир доирасига тортилади. Аммо тез орада Мидия давлати қулайди ва табиий равишда Парфия яна мустақиллигини тиклайди. Умуман олганда эса Парфия шимолдаги Хоразм давлати манфаатлари доирасида бўлиб келгани шубҳасиз. Унинг бу доирада бўлиш-бўлмаслиги Хоразм сиёсий кучларининг маълум даврлардаги мавқе ва қудратига боғлиқ бўлиб келганлигига ҳам шак йўқ.

Милоддан аввалги VI аср иккинчи ярмида Парфия Аҳамонийлар қўл остига тушади ва салтанатнинг XVI округи таркибига киритилади. Шунга қарамай парфияликлар тажовузкорларга қарши курашни тўхтатмайдилар. Чунончи, Доро I (милоддан аввалги 522—486 йиллар) ҳукмронлиги дастлабки йилида Парфияда озодлик ҳаракатлари авж олади. Бу вақтда Парфияни Доронинг отаси Виштасп бошқариб турарди. Халқ қўзғолони бир неча ой давом этади. Виштасп ҳеч нарса қила олмайди. Доро эса Бобилдаги халқ қўзғолонини бостириш билан банд эди. Фақат милоддан аввалги 521-йилга келиб Доро томонидан юборилган катта кучга суянган ҳолда Виштасп парфияликлар қаршилигини енгишга эришади. Беҳистон ёзувларига кўра ҳал қилувчи жанг милоддан аввалги 521-йил 12 июлда рўй берган.

Милоддан аввалги IV аср 30-йилларининг сўнггидаёқ Парфия навбатдаги тажовузкор Искандар тобелигига тушиб қолади. Энди Парфияни Искандар ноиби Андрагора бошқара бошлайди.

Македонияликларнинг Парфия устидан ҳукмронлиги Искандар ўлими билан боғлиқ сиёсий ўзгаришлардан сўнг ҳам тўхтагани йўқ, ҳисоб. Чунончи, милоддан аввалги IV аср сўнгги ўн йиллигидан бошлаб Парфия Салавкийлар таъсирига тушади. Бундай ҳолат милоддан аввалги III аср ўрталарига қадар давом этади. Тахминан шу даврда парфияликлар Салавкийлар тобелигидан озод бўладилар. Бунга доир маълумотларни биз қадимги юнон ва арман манбаларидаги гувоҳликлардан билиб олишимиз мумкин. Хусусан, асли келиб чиқиши шакларнинг дай қабилаларидан бўлмиш, Тажан дарёси бўйларида яшовчи парна уруғи сардори Аршак Салавкийларнинг Парфиядаги ноибини ағдариб ҳокимиятни ўз қўлига олади. Шу тариқа Аршакийлар сиёсий сулоласига асос солинади. Парфияда тартиб ўрнатиш иши Аршак бўйнига тушган бўлса, унинг ўлимидан сўнг укаси Тиридат қўшни Гиркания ҳамда Эроннинг бир қисмини ўз таъсир доирасига тортишга эришди. Тиридат мустаҳкам қалъалар барпо этиш, қўшинни ҳар жиҳатдан кучайтириш тадбирларига катта эътибор берди. Унинг бу соҳаларда кўплаб саъй-ҳаракатларининг сабаби маркази Сурияда бўлган Салавкийларнинг қудрати ҳануз сақланиб қолаётганида эди. Ҳақиқатан, Тиридат ўлимидан кейин (милоддан аввалги 211-йил) Парфия тахтини унинг укаси Артабан II эгаллаб турган даврда Салавкий ҳукмдори Антиох III жуда катта қўшин билан (юнонлик Помпей Трог ёзишича 100 минг пиёда, 20 минг отлиқ бошчилигида) Парфияга юриш қилади. Парфияликларнинг матонатли қаршилигига қарамай рақиб қўли баланд келиб, охир-оқибатда ўзаро иттифоқ тузилади. Аммо бу ҳолат узоққа чўзилгани йўқ. Антиох III ўлимидан сўнг Салавкийлар қудрати заифлаша бошлайди. Бундан усталик билан фойдаланган навбатдаги Аршакий ҳукмдор Митридат I (милоддан аввалги 171—138-йиллар) Парфия давлатини мустаҳкамлабгина қолмай, балки Мидия, Месопатамия (ал-Жазира)ни ҳам ўз тобелигига қаратади. Митридат II (милоддан аввалги 123—87-йиллар) ҳукмронлиги даврида Парфия кучқудрати янада ошди. Чунончи, у ҳатто Салавкий ҳукмдори Деметрий III ни қўлга туширишга муваффақ бўлади. Бу Салавкийлар сиёсий фаолиятига чек қўйиб, энди тўғридан-тўғри Рим салтанати билан рақобатлашиш йўлига кириш, дегани эди. Ҳақиқатан, Ород II (милоддан аввалги 55—38-йиллар) даврига келиб римликлар Парфияга қарши ҳарбий юриш уюштирадилар. Милоддан аввалги 53-йили шимолий Месопатамиядаги Карри шаҳри яқинида икки томон ўртасида тўқнашув содир бўлади. Хоразмликларнинг ҳарбий тактикасини ишга солган парфияликлар римликларга қақшатқич зарба берадилар. Шундан сўнг ташаббусни қўлга олиб улар бирин-кетин Сурия, Кичик Осиё ҳамда Фаластин каби юртларни ҳам бўйсундиришга эришадилар. Худди шу вақтларда Парфия пойтахти Дажла дарёсининг чап қирғоғида жойлашган Ктесифон шаҳрига кўчирилади. Бошқача айтганда борган сари асли Парфия Аршакийлар салтанатининг бир чекка ўлкасига айлана боради. Шу сабабдан ҳам милодий III аср 20-йилларигача бўлган даврда салтанат ҳаётида кечган асосий сиёсий воқеалар кўпроқ Ғарбий Эрон ва Месопотамия билан боғлиқ бўлган. Ана шу даврда Марғиена Парфия салтанати таркибидан чиққан, Гиркания эса бўйин товламаслик йўлига ўтиб номигагина қарам эди. Иккинчи томондан римликлар вақти-вақти билан Ктесифон томон ҳарбий юришлар уюштириб турганлар. Хуллас, милодий 224-йили Эрондаги Сосонийлар сулоласидан бўлмиш Ардашир I Папокон сўнгги аршакий ҳукмдор Артабан Vни енггач Аршакийлар сиёсий фаолиятига ҳам чек қўйилади. Агарда Парфия давлатининг сиёсий тарихига хулоса қиладиган бўлсак, фикримизча юнонлик Помпей Трогнинг қуйидаги сўзларини келтириш кифоя: «(парфияликларнинг) шон-шарафи қачонлардир донғи кетган Осурия, Мидия, Форс ва минг шаҳарлар ўлкаси Бақтрия орасида юксакликка кўтарилишлари билан белгиланади». Ҳақиқатан, ғарбий чегаралари Европага туташган, қудратли Римнинг тинкасини қуритган Парфия салтанати фаолияти ўз давридаёқ муносиб қадрланган эди.

Энди Парфиянинг давлат қурилиши, ижтимоий-иқтисодий ҳаёти, маданияти масалаларига келсак, қадимдан қолган бир қатор ёзма ҳужжатлар бу борада тасаввуримизни бойитишга ёрдам бериши мумкин.

Парфия давлати тепасида олий ҳукмдор турган. У албатта Аршакийлар хонадонидан бўлиши шарт ҳисобланган. Шу билан бирга давлат бошқарувида икки кенгаш: зодагонлар ва коҳинлар кенгашлари роли ҳам катта бўлган. Чунончи, янги ҳукмдор худди шу икки кенгаш иштирокида сайланган. Албатта, бунда марҳум ҳукмдорнинг васияти эътиборга олинган. Бошқача айтганда тахтга ворислик бир сулола ичида кечсада аммо муайян тартиб бўлмаган, яъни ўтган ҳукмдор ўрнини унинг ўғли ё укаси, ё бўлмаса Аршакийлар сулоласининг бирон-бир намояндаси эгаллаган. Афтидан, бу борада кенгашларнинг мавқеи кучли бўлган. Буни шундан ҳам билиш мумкинки, ҳужжатларга кўра икки кенгаш олий ҳукмдорни тахтдан четлаштиришга қодир ҳисобланган. Аршакийлар салтанатни мулкларга (сатрапияларга) бўлиб идора этганлар. Шу билан бирга барча мулкларнинг мавқеи бир хилда бўлмаганини таъкидлаш лозим. Чунончи, Гиркания, Сеистон (Сакастан, Шакистон) ярим мустақил мулк сифатида ўз пулларини зарб этиб келганлар. Шу каби аҳволни Месопотамиядаги баъзи бир шаҳарлар мисолида ҳам кузатиш мумкин.

Қадимги ёзма манбалар гувоҳлик беришича, Парфияда ўтроқ ҳаёт кечирилиб, деҳқончилик билан жиддий равишда шуғулланилган. Хитойлик муаллифлар парфияликларнинг шоли, буғдой етиштиришлари, узумзорларга ишлов бериб вино тайёрлашлари ҳақида ёзиб кетганлар. Буни қадимги Нисо шаҳри ўрнидан топилган ёзма ҳужжатлар ҳам тасдиқлайди. Уларга кўра ҳар бир сатрапияда турли соҳага алоқадор хўжаликлар мавжуд бўлиб, улар муайян тарзда давлат хазинасига солиқ тўлаб турганлар. Ишланадиган ерлар бир неча поғонага бўлиниб, улардан олинадиган солиқлар ҳам турлича бўлган. Солиқлар асосан маҳсулот сифатида, қисман пул билан қабул қилинган. Масалан, узум етиштирувчи хўжаликлар пойтахтга (яъни Нисо пойтахт бўлиб турган вақтларда) вино юборганлар. Маҳсулот катта-катта хумларда сақланиб уларнинг умумий ҳажми ярим миллион литрдан ортиқ бўлган. Шуниси қизиқки, ана шу вино сақланувчи омборлардан топилган ёзма ҳужжатларда винонинг ҳажми, узум етиштирилган жойнинг номи, винонинг нави, уни келтирган шахснинг номи, мансабига доир қимматли маълумотлар ўз аксини топган. Мантиқан хулоса қилиш мумкинки, Парфияда иш юритиш, хўжалик тутишнинг турли соҳаларида ўша пайтларда қатъий ҳисоб-китоб тартиби жорий этилган. Демак, уларга тегишли муассаса, ташкилотлар тизими фаолият кўрсатган.

Қурувчилик меъморчилик борасида ҳам парфияликларнинг тажрибаси диққатга сазовордир. Улар шаҳарлар, қалъалар, муҳташам бинолар барпо этишда ўз замоналарида машҳур эдилар. Хитойлик муаллифларнинг кўрсатиб ўтишларича Парфияда юзлаб катта-кичик шаҳарлар мавжуд бўлган. Албатта, бу ерда Парфия салтанатининг юксакликка кўтарилган даврларидаги аҳвол назарда тутилган бўлиши керак. Аммо бу каби маълумотлар асли Парфия имкониятларини ҳеч бир ерга урмай, аксинча улардаги тараққиётдан билвосита бўлса ҳам гувоҳлик беради.

Парфиялик савдогарлар фаолияти ҳам диққатга сазовордир. Манбаларда ёзилишича, улар қуруқлик ҳамда денгиз орқали турли ўлкалар билан савдо алоқаларини олиб борганлар. Шуни қайд этиб ўтиш лозимки, Парфия салтанати Шарқ ва Ғарб мамлакатлари ўртасидаги ўзига хос иқтисодий-савдо кўприги сифатида таниқли бўлган.

Парфияликлар ҳайкалтарошлик, заргарлик соҳаларида моҳир ҳисобланганлар. Тилга олганимиз қадимги Нисо шаҳри ўрнидан топилган ашёлар — мармардан ишланган ҳайкаллар фикримиз далили бўла олади. Улар юксак санъат асари ҳамда маълум маънода салтанат бойлиги, кўрки сифатида подшоҳ қароргоҳидаги алоҳида жойда сақланган.

Парфия маданий ҳаётида юнонликлар таъсири сезиларли бўлган. Бир неча аср юнонликлар тобелигида ва яна беш юз йилча улар билан яқиндан муносабатда бўлган парфияликлар учун бу табиий ҳол. Шунинг учун ҳам археологларимиз топган ашёларда ҳам маҳаллий руҳ, ҳам юнон маданияти таъсири сезилиб туради. Чунончи, маҳаллий услубда фил суягидан тайёрланган, ўн икки олимпия худоси тасвири билан безатилган ритон фикримиз далилидир. Фараз қилиш мумкинки, қадимги Юнонистонда кенг тарқалган Олимпия ўйинлари маълум даражада ўлкада ҳам ўз қизиқувчиларига эга бўлган. Узоқ-яқиндаги халқлар маданиятида мавжуд илғор анъаналарга эътибор парфияликларда нақадар катта бўлганини Плутарх ёзма гувоҳликларидан ҳам билиш мумкин. Хусусан, унинг ёзишича, парфиялик ҳарбийлар Карри яқинида римликларни мағлубиятга учратиб хушхабар билан ҳукмдорлари Ород ҳузурига келганларида у юнонлик Еврипиднинг (милоддан аввалги V аср) машҳур «Вакханки» фожиасини томоша қилиб ўтирган экан. Кези келганда эслатиш лозимки, Еврипид асарларидаги қатор лавҳалар ўлкамизда топилган қадимги ашёлар—санъат намуналарида ўз аксини топган.

Парфияликлар ўз ёзувларига эга бўлганлар. Аниқроқ айтганда, ўша даврларда кенг тарқалган оромий хатидан фойдаланган ҳолда гап, сўз тузилишининг ўзларига хос тартибини жорий этиб келганлар.

Аҳоли диний қарашларида зардуштийлик ўз мавқеини сақлаб қолган. Шу билан бирга эзгулик ва ёруғлик худоси Митра, юнон, яҳудий динларига сиғиниш ҳоллари ҳам учраб турган.

Бир-икки оғиз сўз Парфия давлатининг ташқи—элчилик алоқалари тўғрисида. Гарчи Парфия салтанати Ғарбда Рим империяси билан мухолифатда бўлиб келган ҳисоблансада, лекин дунёнинг бошқа мамлакатлари билан сиёсий, элчилик алоқалари мунтазам равишда йўлга қўйиб келинган. Хусусан, хитойлик манбаларда Хитой ҳукмдори махсус элчиларининг Аршакийлар даргоҳида бўлгани тўғрисида қимматли маълумотлар бор. Элчиларни шарқий чегарада 20000 парфиялик отлиқ кутиб олган ва ҳукмдорлари фармонига кўра то пойтахтгача бўлган масофада уларга ҳамроҳлик қилганлар. Бу бир томондан, Парфия ҳукмдорларининг Хитой элчилари ва улар орқали Хитойга бўлган эътиборларидан дарак берса, иккинчи томондан билвосита Аршакийлар саройида қабул қилинган элчилик алоқаларига оид маълум бир тартиблар мавжуд бўлганлигини кўрсатади. Хитойлик элчилар қайтар чоғи Парфия ҳукмдори элчилари билан йўлга чиқиб, Хитойга етиб келгач бу ерлик ҳукмдорга аршакийлар юборган совға-саломларни тақдим этган эканлар.

Азамат ЗИЁ,
Ўзбекистон Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг катта илмий ходими, тарих фанлари номзоди.

• *Тақдир чорраҳаларида*

«ШУКР ҚИЛГИН, БОЛАМ...»

Отабой ака агар ҳаёт бўлганларида юз ёшга тўлган бўлардилар. Лекин муҳими, у киши эслашга арзийдиган инсон...

Панжакент туманида туғилиб ўсган. Отабой Султон ўғли ота-онасининг ниятига кўра Бухородаги олий диний мактабда таҳсил кўрди. Султон ака ўз фарзандининг ўқимишли, маърифатли бўлишини истарди. Шундай бўлди ҳам. Фақат...

1925 йилда Бухоро диний мактабини битириб келган Отабой масжидга мударрис эмас, балки вилоят судига раис этиб тайинланди. Қисқа муддат ичида одил қози сифатида халқ ўртасида обрў қозонди. Суд мажлиси давомида шариат қоидалари эмас, балки янги қонун асосида иш кўриш ниҳоятда оғир эканлиги барчага маълум.

— Отам жуда кўп китоб ўқирдилар, — дея эслайди Саъдулла Султонов. — Уйда ҳеч ҳам овозини баландлатиб гапирмасдилар.

Саъдулла менга отасидан қолган бир ҳужжатни кўрсатди. Унда шундай жумлалар бор экан. «Отабой Султонов ҳақиқатдан ҳам Панжакент вилоят ижроия қўмитаси президиумининг қарорига кўра вилоят судининг раиси этиб тайинланган. Шунинг учун ҳамма совет идоралари, масъул ходимлар юклатилган вазифаларни бажаришда унга кўмаклашишлари керак».

Надоматлар бўлсинким, беш йил ўтгач, унинг тақдири алғов-далғов бўлиб кетди. Отабой ака ҳам қатағон тегирмонига тушди. Хуллас, отангнинг ери бўлган, ўзинг диний мактабда ўқигансан, дейишди. Аввал партиядан ўчиришди, кейинчалик вазифасидан бўшатишди.

— Бағри кенг Самарқанд биздан ҳам мурувватини аямади, — дейди 128-автокорхона касаба уюшма қўмитаси раиси Ғайбулла Султонов. — Отам ҳалол меҳнат қилиб бизни боқдилар. Уйдан одам аримасди. Чунки падари бузрукворимизда табиблик қобилияти ҳам бор эди. Ҳар гапнинг бирида «Борига шукр қилинглар, болаларим» дердилар.

...Бир куни Отабой ака ишдан қайтса, дарвозаси олдида жажжигина қизалоқ совуқдан титраб йиғлаб ўтирибди. Оёқларидан нам ўтиб кетган, лаблари кўм-кўк. Бағрига босдию, қизчани уйига олиб кирди. Шу-шу бу қизча Шарифа Султоновлар хонадонининг аъзосига айланди.

Очиғи, мен Отабой аканинг фарзандларини яхши биламан. Барчаси, меҳнаткаш, одамохун кишилар. Эллик нафардан зиёд невара, чеваралари бор. Қайсисининг хонадонига бормай, уй тўрида Отабой аканинг сурати осиғлиқ туради.

Иван СИДОРЕНКО,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси, меҳнат фахрийси.

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

ХАЛҚАРО КЎЗГУ

ЖАНУБИЙ КОРЕЯНИНГ ТАЛАБИ

● Жанубий Корея ҳукумати Россия ҳарбий кемалари Япония денгизига ташлаётган радиоактив чиқиндилар ва унинг атроф-муҳитга таъсири ҳақидаги аниқ маълумотларни айтишни Япониядан талаб қилди.

Ренхап ахборот маҳкамасининг хабар беришича, Жанубий Корея Япония ва Россия билан ҳамкорликда текширув ишларини амалга оширишни таклиф қилган.

АМЕРИКА МАЪМУРИЯТИНИНГ НУҚТАИ-НАЗАРИ

● Америка маъмурияти Кубада демократик ислоҳотлар ва инсон ҳуқуқларини ҳурмат қилиш билан боғлиқ масалалар ҳал этилмагунча бу мамлакат билан муносабатларни яхшилаш борасидаги ҳар қандай имкониятни рад этди.

АҚШ Давлат котибининг ёрдамчиси А. Уотсон журналистларга шуни маълум қилди.

САФАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

● Эрон Ислом Жумҳурияти Президенти Акбар Ҳошимий Рафсанжонийнинг Марказий Осиё ва Озарбойжон мамлакатларига ташрифи давом этмоқда.

У 27 октябрь куни Озарбойжонга келди. Эрон Президенти бу ерда узоқ вақтдан бери давом этаётган Арманистон—Озарбойжон можаросини тинч йўл билан ҳал этиш йўлларини ҳам муҳокама қилади.

«ХЕЦ» КОМПЛЕКСИ СИНАБ КЎРИЛДИ

● Исроил ракеталарга қарши «Хец» комплексини олтинчи марта синаб кўрди.

Синов муваффақиятли ўтди. Бу тадбир АҚШнинг бевосита молиявий қўллаб-қувватлаши натижасида амалга оширилмоқда. Август ойида «Хец» комплекси Исроил ҳарбий кемасидан отилган «Скад» туркумидаги ракетаўлжани уриб туширолмаган эди. Эндиликда Америка янги синовлар учун яна маблағ ажратишини маълум қилди.

«Хец» мудофаа комплекси айрим араб мамлакатларида мавжуд. Синовлар ана шу хавфнинг олдини олиш мақсадида амалга оширилмоқда, деб хабар беради, Итим ахборот маҳкамаси.

БОШ ВАЗИРНИНГ ФАРМОНЛАРИ

● Покистон Бош вазири Беназир Бхутто қасамёд этгач, дастлабки фармонларини эълон қилди.

Ф. Легхари мамлакат ташқи ишлар вазири этиб тайинланди. Мудофаа вазири лавозими эса А. Миранига насиб этди. Миллий ассамблеянинг қуйи палатаси депутатлари олдида сўзлаган янги Бош вазир мамлакатда кечаётган оғир иқтисодий бўҳрон тез кунларда бартараф этилишига умид билдирди. «Бунинг учун тайинланаётган янги раҳбар ўз соҳасини пухта билиши, ватанпарвар бўлиши талаб этилади», деди у.

ЭҲТИЁТКОРЛИК ЗАРАР ҚИЛМАЙДИ

● Хитой ҳукумати кўп йиллардан буён Далай-Ламанинг исёнкорлик фаолияти билан чиқиша олмай келади.

Тибетлик машҳур файласуфнинг Парижга ташрифи Франция ҳукуматини Хитой олдида ноқулай аҳволга солиб қўйди. Мамлакат раҳбарлари Хитой билан муносабатлар бузилиб қолмаслиги учун Далай-Ламанинг расман қабул қилиш ҳақидаги илтимосини рад этди.

ШАРТЛАР БУЗИЛДИ

● Исроил ҳукумати қамоқхоналарда сақланаётган 12 минг фаластинлик маҳбусдан 760 нафарини озод этди.

Фаластин Озодлик ташкилоти Исроилнинг бу тадбирини ўзаро имзоланган шартномани қўпол равишда бузиш, деб баҳоламоқда. Чунки. шартномада маҳбусларнинг ҳаммаси озод этилиши қайд қилинган эди.

[Жаҳон ахборот агентликлари ва газеталаридан олинди].

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

• *Муштарий мактуби*

ҚАЧОН «ДЎСТЛИК» БЎЛАДИ?

1992 йил август ойида Наманган шойи газламалар ишлаб чиқариш бирлашмасининг 25 йиллиги нишонланар экан, муҳим хушхабар — Совет туманига Дўстлик номи берилганлиги эълон қилинганди. Бироқ, ҳозиргача ҳужжатларда «Дўстлик» тумани кўринмайди. Йўл белгиларида ҳам ўзгаришлар йўқ. Аслида кўпмиллатли бу туманга «Дўстлик» номи жуда ярашади. Туман қачон ҳақиқий дўстлик номини олади?

З. АБДУЛЛАЕВА,
Совет тумани, 2-кичик туман, 2-уйда яшовчи фуқаро.

КАРБИД ЦЕХИ ИШГА ТУШДИ

Қашқадарё вилояти қишлоқ аҳолисини ичимлик суви билан таъминлаш ва сув йўлларини таъмирлаш трестининг Қамашидаги Амир Темур номли кичик корхонасида карбит ишлаб чиқарадиган цех ишга туширилди.

Бу маҳсулот ҳозиргача Россия Федерациясидан катта қийинчилик билан олиб келинар эди. Цехда бир ойда беш—олти тонна сифатли карбит ишлаб чиқарилади.

М. КАРОМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Жиззах вилоят мева-сабзавот тайёрлаш ва сотиш уюшмаси 1992 йил май ойида Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарорига биноан ташкил этилганди. Ўшандан бери кўплаб маҳсулот республикамиздан ташқарига чиқарилиб, ўрнига халқимиз учун зарур бўлган буюмлар келтирилди. Ўтган йилнинг ўзида 1 миллион 190 минг сўмлик маҳсулот Кемероводан мол айирбошлаш усулида олиб келинди. Бу йил эса Брянск шаҳридаги шериклар билан ҳамкорлик қилиниб, уларга 100 тоннадан зиёд қовун жўнатилди.

СУРАТДА: (чапдан) уюшма ходимларидан Р. Элмуродов, А. Отамуродов, Т. Эргашев, уюшма бош директори И. Худоёров ва тайёрловчи Ш. Раҳматов.

Н. АЛМУРОДОВ олган сурат.

• *Акс-садо*

ҲАЁНИНГ НАРХИ... ҚЎЛИМИЗДА

(«Ўзбекистон овози» «Ҳаёнинг нархи... қанча?» 25 сентябрь).

Бундай ўйлаб қарасак, санъатсиз яшай олмаймиз. Шундай экан, санъатни турмушимизга мослаштиришимиз керакка ўхшайди. Назаримда, бу мақола худди шу мақсадда ёзилган.

Яқинда Самарқандга таниқли хонандалардан бири ташриф буюрди. Қўлида тор, ёнида доирачиси, гармончиси. Тўйда хизмат қилишди. Микрофоннинг овози ўртамиёна. Бирам маза қилдикки, ўтирганлар бир-бири билан бемалол суҳбатлашишади. «Боракансиз-ку ака», деб юборишди меҳмонлар.

Овоз кучайтиргични меъёрида ишлатса, санъат асбобларини камайтирса ҳам бўлар экан-ку. Нега энди биз оқшомдан саҳаргача «бакабум-банг»га тоқат қилишимиз керак.

Яна бир гап. Хўш, маданиятли санъатдан аввалом-бор ким манфаатдор? Менимча, маданият бошқармалари, маданият уйлари. Чунки, санъатнинг уволсавоби ҳам ўшаларнинг гарданида. Хўш, нима учун энди ҳокимият ёки милиция иккита отарчининг орқасидан қувиши керак? Зарур бўлса бу ишни маданият бошқармалари ходимлари тартибга солишсин. Менинг фикрим шу.

Умуман, мустақил давлатнинг ўз миллий санъати ҳақида бирон бир низомми, қонунми, бўлиши керак деб ўйлайман. Чунки халқнинг маънавиятини, савиясини белгилайдиган бу мезонни эътиборсиз, ўз йўлига қолдириб бўлмайди.

Гулноза ЭРГАШЕВА,
«Шарқ» агрофирмаси ходими.
Самарқанд шаҳри.

ТАДБИРЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси марказий девонида республика Бош прокурори ўринбосари С. Мирсафоев раислигида кенгайтирилган йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти И .Каримовнинг шу йил 9 октябрида халқ депутатлари Сирдарё вилояти Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган «Ватан, эл манфаати — муқаддасдир» мавзуидаги нутқи атрофлича муҳокама қилинди.

Йиғилишда республика прокуратураси органларининг Президент И. Каримов маърузасидан келиб чиқадиган вазифалари ҳамда унда таъкидланган нуқсонларни бартараф этиш, ишга муносабатни ўзгартириш борасида кенг кўламли тадбир ишлаб чиқиш ва амалга оширишга зудлик билан киришиш хусусида тегишли қарор қабул қилинди. Прокуратура ходимлари орасида касбий ва маънавий муҳитни соғломлаштиришга, қонун устиворлигини талаб даражасида таъминлашга қаратилган вазифалар белгилаб олинди.

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

ДИҚҚАТ! «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»ГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА...

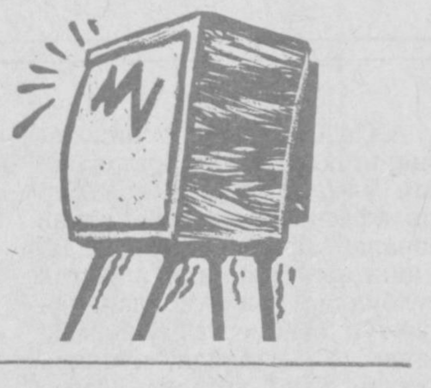

Душанба, 1. XI

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Совға».
18.25 «Ёшлик» студияси. «Истеъдод».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Олим Хўжаев номидаги Сирдарё вилояти театри артистлари Н. Ўринов ва Р. Юнусовалар концерти.
20.00 «Булутларга ёндош оҳулар». Телефильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Театр: Шарқ — Ғарб» халқаро фестивалининг якуни.
22.30 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Сўғдиёна» (Жиззах) — «Навбаҳор» (Наманган). Жиззах шаҳридан ёзиб олинган.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Билдирсой». Телефильм.
19.30 «Лаҳза». Хабарлар.
19.50 «Ассалому алайкум» (такрор.).
20.50 «Билиб қўйган яхши».
21.10 «Лаҳза». Хабарлар.
21.30 «Қора шаҳзода». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Тингланг, томоша қилинг...».
9.40 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 22-серия.
10.10 Концерт.
10.45 «Мавзу».
11.30 «Гол».
12.00 Янгиликлар.

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Мусиқий башорат». Кўп серияли телефильм премьераси.
16.40 Болалар телевидениеси уюшмаси.
17.20 «Иқболи кулганда».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.30 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
18.35 «Гол».
19.10 «Ҳафтанинг акс садоси».
19.40 «Қойил!».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 22-серия.
21.55 «Спорт уик-энди».
22.10 «Янги студия» таништиради: «Матбуот-клуб». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 Россияда бизнес.
9.30 «Ярмарка, ярмарка...».
10.00 Тонгги концерт.
10.15 Киноафсоналар. «Генри Фонда».
11.15 «Мусиқа йирик планда». А. Шнитке мусиқаси янграйди.
11.45 Хонаки экран. «Кўз боғлагич». Бадиий фильм.
13.05 «Рязань совчиликлари».
13.35 «Телегазета».
13.40 «Деҳқонларга таллуқли масала».
14.00 Киноқиссалар. «Фироғий — бахтдан айрилган демак». Бадиий фильм. 1-серия.
15.05 «Гомельга рус романсини излаб».
15.35 Мульти-пульти.
15.45 «Бола тилидан».
16.15 Болалар учун янгиликлар.
16.30 «Трансросэфир».
17.15 Театр сафари. «Габима»: бугун ва кеча».

*

18.00—20.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.20 Душанба куни детектив. «Лаки страйк» таништиради. «Рақобатчилар жанги». Бадиий фильм. «Криминал ҳодисалар» туркумидан.
21.15 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.
21.45 Катталар учун мультфильм.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.30 «Ҳақиқат онлари».
23.25 «Репортёр».

Сешанба, 2. XI

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Қўшиқ рақсга уланса...».
7.50 «Булутли йўлкаларда сайр». Мультфильм.
8.00 Мутахассис маслаҳати.
8.10 «Қувноқ болалар».
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 «Бу разведкада бўлган эди». Бадиий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. География. Транспорт ва иқтисодий алоқалар.
11.00 «Ёшлик» студияси. «Учрашув».
11.20 «Оддий кун». Телефильм.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Зоология.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Биргаликда куйлаймиз».
18.40 «Обуна-94».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Дунё воқеалари.
19.35 Лирик концерт.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
21.10 «Хотира». Мақсуд Шайхзода.
22.00 «Челюскинчилар». Бадиий фильм. 1-серия.
23.05 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
20.10 «Мусиқали меҳмонхона».
20.50 Дам олиш соатларида.
«ОМАД» таништиради:
21.10 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 00.35— Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Қувноқ нотачалар».
9.40 Мультфильм.
9.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.45 «Инсон ва қонун».
11.15 «Хусяин Ахметовнинг нурафшон тароналари». Телефильм премьераси (Уфа).
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 Болалар учун фильм. «Милтиллаб ёнган гулханлар». 1-серия.
13.25 Мультфильмлар.
13.50 «Бегона шаҳардаги ёмғир». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Ишбилармон кишилар хабарномаси».
15.40 «Конверсия ва бозор».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Иш».
16.25 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.50 «Скоморохи» фольклор ансамблининг чиқиши (Прокопьевск).
17.05 «Стартинейджер».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Россия сайловининг акс садоси».
18.45«Ҳужжатлар ва тақдирлар».
18.55 «Мулкдор алифбоси».
19.05 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.55 «Мавзу».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «КТВ-I» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради. «Казимир». Бадиий фильм (Франция).
22.55 «Матбуот-экспресс».
23.05 Магомаев ҳузурида меҳмонда.
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Око» студияси таништиради: Телефильмларнинг Россия очиқ фестивали.
01.20 Бадминтон. Гран-прининг жаҳон серияси.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Ҳақиқат онлари».

* * *

12.00 Хонаки экран. «Қотилликдан кейинги етти кун». Бадиий фильм.
13.30 Мульти-пульти.
13.40 «Деҳқонларга таалluқли масала».
14.00 Киноқиссалар. «Фироғий —бахтдан айрилган демак». Бадиий фильм. 2-серия.
15.10 Ҳужжатли фильм.
15.40 «Рус ижозатномаси».
16.10 «М-трест».
16.25 Болалар учун янгиликлар.
16.40 «Рост» студияси. «Раҳмат сизга устозлар».
17.10 «Трансросэфир».

*

18.00—20.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.20 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 238-серия.
21.10 «Динозаврга айланмайлик».
21.25 «Ишнинг кўзини билган одам».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.15 «Мўмин-қобил йўлбошчилар».
22.55 «Сизга тилайман...». Ю. Гуляевни хотирлаб.
23.25 «Санкт-Петербург мусиқаси».

Чоршанба, 3. XI

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 Дутор ва танбур тароналари.
7.50 «Қуёшда пишган нон». Мультфильм.
8.00 Дунё воқеалари.
8.10 «Билиб қўйган яхши».
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 Республика газеталарининг шарҳи.
9.10 «Содиқ дўстим Санчо». Бадиий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Умумий биология. Органик олам эволюциясининг асосий йўналишлари.
11.00 «Ўзбекистон спорти».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Ўзбек адабиёти. Чўлпон. «Кеча ва кундуз» романи.
12.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Сеҳрли оҳанглар».
18.40 «Сўзана ва чинни буюмлар». Телефильм.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг 50 йиллигига. «Тадқиқот ва ҳамкорлик».
20.00 «Истиқлол рамзи». «Ўзбектелефильм» премьераси.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Пахтакорлар учун кўрсатув ва концерт.
22.00 «Челюскинчилар». Бадиий фильм. 2-серия.
23.05 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Қувноқ жилолар».
20.00 «Спринт».
20.25 «02» тўлқинида.
20.45 «Довулдан ҳам кучли». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Ҳакка». Болалар ахборот кўрсатуви.
9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.30 «Савдо кўприги».
11.00 «Навбатдаги қадамни қўйиш учун...». Илмий-оммабоп фильм премьераси («Центрнаучфильм»).
11.20 Воронеж Давлат рус халқ хорининг концерти.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 Болалар учун фильм. «Милтиллаб ёнган гулханлар». 2-серия.
13.25 Мультфильмлар.
13.55 «Бегона шаҳардаги ёмғир». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.20, 18.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.40 «Музограф».
17.00 «Қизлар ўртасидаги сир».
17.20 «700 клуби».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси. «Ассалому алайкум, бу мен».
18.50 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
19.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.50 «Миниатюра».
20.00 «Аср сирлари».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 Петров хиёбони ҳақида хотира.
22.10 «Матбуот-экспресс».
22.20 В. Молчановнинг муаллифлик кўрсатуви.
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Катта сайр».
01.20 «MTV».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Мўмин-қобил йўлбошчилар».
9.30 «Параллеллар».
9.45 Христианлар учун кўрсатув.
10.15 Санъат майдони. «П. И. Чайковский: хатлар ва мусиқа».
11.00 Киноафсоналар. «Гретта Гарбо».
12.00 Мульти-пульти.
12.25 Хонаки экран. «Гуноҳ». Бадиий фильм.
13.45 «Деҳқонларга таалluқли масала».
14.10 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси.
14.55 «Телегазета».
15.00 «Бизнес: янги номлар».
15.15 «Трансросэфир».
16.00 «Услуб».
16.30 Болалар учун янгиликлар.
16.45 «Рост» студияси. «Раҳмат сизга, устозлар».
17.15 «/-клуб».

*

18.00—19.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.15 Футбол. УЕФА кубоги. 1/16 финал. «Днепр» (Украина) — «Айнтрахт» (Германия). Днепропетровскдан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида—(Мульти-пульти).
21.05 «Россияни қандай эпақага келтириш мумкин?».
21.30 «Дўнганча тўй». Телефильм.
21.50 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.55 Футбол. Европа чемпионларининг кубоги. «Спартак» (Россия) — «Лех» (Польша). «Лужники» стадионидан олиб кўрсатилади.
23.40 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 239-серия.
00.30 Катталар учун мультфильм.
00.40 Криминал ҳодисалар экрани.

Пайшанба, 4. XI

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Дилдан янграр қўшиқлар».
7.50 «Карнайчўп». Мультфильм.
8.00 «Қувноқ болалар».
8.20 «Нодир хазина». Телефильм.
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 Матбуот саҳифаларида (рус тилида).
9.10 «Тренер». Бадиий фильм.
10.30 «Ёшлик» студияси. «Тежамкорлик сирлари».
11.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ҳуқуқий давлат сари».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Обуна-94».
19.40 Мумтоз куйлардан концерт.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
21.10 Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг 50 йиллигига. «Илмий тафаккур маркази». «Ўзбектелефильм» премьераси.
21.40 Республика театрларининг телевизион фестивали. «Алла». Жиззах вилоят театрининг спектакли.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Болалар учун. «Табассум».
20.00 «Шаҳрисабз». Телефильм.
20.15 «Тошкент оқшомлари».
«ОМАД» таништиради:
21.30 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 00.35— Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 Мультфильм.
9.50 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.40 Садовое кольцодаги саройда.
11.10 «Сеҳрли микрофон».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 Болалар учун фильм. «Яшил орол сири».
13.30 Мультфильм.
13.40 «Қумликдаги уй». Телевизион бадиий фильм.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.45 «Джэм».
17.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Мен сизга қўшиқ куйлаб бераман». Алексей Ивашченко ва Георгий Васильев.
19.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.50 «Театр майдони».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия (АҚШ).
23.05 «Матбуот-экспресс».
23.15 «Бумеранг».
23.45 Катталар учун мультфильм.
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Рон-н-ролл ТВ».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Кетдик».
9.10 Тонгги концерт.
9.25 «Сўнган юлдузми?».
9.55 Юлдузлар ёғилганда. «Александр Барикин. Эстрадада 20 йил».
10.55 «К-2» таништиради. «Олтин бургут».
11.50 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 238 ва 239-сериялар.
13.35 «Деҳқонларга таалluқли масала».
13.55 «Дунё аёллари». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси. 2-серия. (АҚШ).
14.20 «Қутқариш хизмати 911».
15.15 «Терминал».
15.45 Мульти-пульти.
16.25 Болалар учун янгиликлар.
16.40 «Рост» студияси. «Яшил мактаб».
17.10 «Трансросэфир».

*

18.00—20.05
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.05 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 240-серия.
20.55 «Осойишта уй».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 Криминал ҳодисалар экрани.
22.35 «Осойишта уй».
23.35 Санъат майдони. «П. И. Чайковский: хатлар ва мусиқа».

Жума, 5. XI

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Жон Ўзбекистон». Концерт.
7.50 «Хазина». Мультфильм.
8.00 Мутахассис маслаҳати.
8.10 «Кимиз». Телефильм.
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 «Тақдири азал». Бадиий фильм.
10.05 «Футбол майдонларида».
10.35 «Ёшлик» студияси. «Талабалик йилларим».
11.05 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар меҳмонхонаси.
18.40 «Обуна-94».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Яхшилар етсин муродга». Ўзбекистон халқ артисти Камолиддин Раҳимов билан мусиқий мулоқот.
20.00 Дунё воқеалари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Ўзбекистон—катта имкониятлар мамлакати».
21.30 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
22.40 «Ажойиб ҳаёлпараст». Бадиий фильм.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Сурхон». Телефильм.
19.30 «Қизиқарли учрашувлар».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Марҳум хотираси», «Шўр пешоналар». Қисқа метражли бадиий фильмлар.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 Болалар учун фильм. «Мармар уй».
10.40 И.-С. Бах. «Ре-минор». Икки скрипка билан оркестр учун концерт.
11.00 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 Болалар учун. «Емеля ҳақида эртак». Давлат қўғирчоқ Катта театри фильм-спектаклининг премьераси (Санкт-Петербург).
13.20 Мультфильмлар.
13.45 «50х50». Телетомошаси.

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Бридж».
15.50 «Бизнес-класс».
16.05 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Узун сочли гўзал Варвара». Бадиий фильм.
17.40 Опа-сингил Литвиненколар куйлайди. Краснодардан кўрсатилади.
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.20 «Россия сайловининг акс садоси».
18.45 «Инсон ва қонун».
19.15 «Вагон-03».
19.45 «Мўъжизалар майдони».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
21.40 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
22.35 «Матбуот-экспресс».
22.45 «Иллюзиялар канали. Қизил майдон».
23.45 Ф. Куперен асарларини А. Майкапар ижро этади (клавесин).
24.00 Янгиликлар.
«ВИД» таништиради:
00.40 «Музобоз».
01.25 «Сиёсий бюро».
01.55 «Авто-шоу».
02.25 «Х» программаси.
02.50«Обоз» майдончаси.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Кетдик».
9.10 «Параллеллар».
9.25 «Осойишта уй».
10.20 «Биз томонларда».
10.55 «Ҳайвонот оламида».
11.55 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 240-серия.
12.45 «Ностальжи» —барча авлодлар мусиқаси.
13.15 «Услуб».
13.45 «Деҳқонларга таалluқли масала».
14.10 «Танаффус». В. Леонтьев куйлайди.
14.20 «Ёдимиздаги ва биз севган одамлар ҳақида». Михаил Болдуман.
15.05 «Кўҳна эртак сири». Рязань Давлат қўғирчоқ театрининг спектакли.
15.45 Жума кунлари Дисней. «Флоридада Дисней студиясининг очилиши». 2-серия.
16.35 Болалар учун янгиликлар.
16.50 «Уз манзили».
17.20 «Телегазета».
17.25 «Трансросэфир».

*

18.00—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.00 «Уинстон Черчилль—чўққига йўл». Кўп серияли бадиий фильм премьераси. 6-серия.
21.00 «К-2» таништиради. «Бизникиларни билиб қўй».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 «Мутлақо махфий».
23.20 «Рок-н-ролл афсоналари».
00.20 «Экзотика».

Шанба, 6. XI

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 Субҳидам наволари.
7.50 «Нодон сичқон ҳақида эртак». Мультфильм.
8.00 Дунё воқеалари.
8.10 Шифокор маслаҳати.
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 Республика газеталарининг шарҳи.
9.10 «Соҳибжамол Ойсулув ҳақида ривоят». Бадиий фильм.
10.20 «Ёшлик» студияси. «Меҳнатим — элга манзур».
10.50 Ҳинд тили.
11.20 «Тадбиркор фермерлар».
11.45 «Оналар мактаби».
12.15 Болалар учун. «Чаман қизлари».
12.50 Француз тили.
13.20 «Илҳом дақиқалари».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Ансамбль». Телефильм.
18.20 «Ғазалхон ёшлигим».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Телефильм.
19.40 Дам олиш концерти.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Булоқлар кўз очганда». Хоразм вилоятидан кўрсатув.
21.40 Футбол.Ўзбекистон кубоги. Ярим финал. «Навбаҳор» (Наманган) — «Нефтчи» (Фарғона). Наманган шаҳридан ёзиб олинган.
23.10 «Тунги ёғду». Дам олиш кинопрограммаси.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Рақслар, рақслар...».
20.10 «Нарзанлар водийси». Телефильм.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Сўнгги пушаймон». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

6.45, 8.30, 15.20, 21.20, 01.00— Кўрсатувлар тартиби.
6.50 Эрталабки гимнастика.
7.00 «Матбуот-экспресс».
7.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
7.55 Янгиликлар.
8.35 «Қимор».
9.05 «Марафон-15» — кичкинтойларга.
9.30 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси. «Умид» видеоканали.
10.55 «Ақлли болалар ва ақлли қизлар».
11.35 «Эпкин ёзув» ёки Дания қироллиги ҳақида эртаклар». 2-қисм.
12.10 «Хаёлпараст қиз». Телеспектакль премьераси.
13.10 «Тиббиёт ҳамма учун».
13.40 «Ихтилоф». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Мосфильм» Бельгия, Буюк Британия, Германия, Польша, Швейцария телеташкилотлари ҳамда кинофирмалари кўмагида суратга олган).
15.00 Янгиликлар.
15.25 «Ультра-си». Спорт кўрсатуви.
16.05 «Қизил квадрат».
16.45 «Исмингиз маъноси нимани англатади!».
18.00 Футбол бўйича чемпионлар лигасининг қуръа ташлаши.
18.30 «Ҳайвонот оламида».
19.10 «Оба-на».
19.40 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Стингрей». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Дженнининг урушы». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси 4-серия.
22.20 «Резонанс» студияси таништиради.
22.40 «Даврани кенгроқ олинг!».
00.25 Янгиликлар.

«Сно-видение» тунги канали

01.05 «Паҳлавон отряди».
01.25 «Автоэкспресс».
01.40 Тунги спорт.
01.55 Тунги хит.
02.55 «Фақат ҳақиқат».
03.20 «Стоп-кадр».
03.25 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 «730-формула».
8.55 «Сиз яратган боғ».
9.25 «Рост» студияси. «Якунлар», «Бизнинг «Аралаш».
9.55 «Изабель». Дам олиш викторинаси.
10.40 «Мусиқий коллекция».
11.10 Кундузги сеанс. «Най учун ёзилган кўҳна куйлар». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.

*

13.25—17.00
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

13.25 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
13.35 «Ўзбекистон келажагига бир назар».
13.55 «Авлодлар».
14.40 «Муҳаббат ва садоқат билан». Мусаввир Рўзи Чориев.
15.25 «Мозийдан ёғдулар».
16.10 «Чинсэн» (корейс тилида).
16.45 «Бу ажиб дунё».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

17.00 «Чегарасиз футбол».
17.55 Спорт кўрсатуви.

*

18.00—19.50
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.50 «Евразия-ТВ» таништиради: «Ленин... Поезд». Бадиий фильм. 1-серия. Режиссёр Д. Дамиани.
21.45 «Намуна нусхаси».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 «Ксюша ҳузурида».
22.55 «Ўзгалар ичида ўзимизнинг одам». Бадиий фильм.
00.30 «Таниш қиёфалар». Мусиқий дам олиш танлови.
01.00 «К-2» таништиради. «Америка юлдузлари».

Якшанба, 7. XI

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 39—40-сериялар.
10.00 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.30 «Ёшлик» студияси. «Даврага кел, дугонажон».
11.55 Д. Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти. Ўзбекистон композиторларининг асарлари.
12.30 «Тилга эътибор».
13.00 «Гул дарди». Шоира Нилуфар.
13.50 Турк тили.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Умид учқунлари».
18.45 «Ойнаи жаҳонда».
19.00 «Ҳафтанома» (рус тилида).
19.30 «Афсоналар ороли». Телефильм.
19.40 «Буюк мунажжим». Мирзо Улуғбек таваллудининг 600 йиллиги олдидан.
20.30 «Ҳафтанома».
21.10 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Пахтакорлар учун кўрсатув ва концерт.
22.10 «Кулги кечаси». Ҳожибой Тожибоев.
23.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
17.00 «Мультфейерверк».
17.30 «Курьер».
17.40 «Мусиқий йўлка».
17.55 «Ҳар соҳадан бир шингил».
18.05 Болалар учун. «Совға».
18.30 «Салом, ёшлар!».
18.50 «Даракчи».
19.00 «4/8». Мусиқий кўрсатув.
19.15 Эълонлар.
19.20 «Видео-0».
21.20 «Курьер».
21.30 «Мусиқий йўлка».
22.00 «Даракчи».
22.10 «Шарқ дурдоналари».
22.40 Эълонлар.
22.45 «Видео-О».

● «ОРБИТА IV»

6.40, 8.30, 19.00 — Кўрсатувлар тартиби.
6.45 Эрталабки гимнастика.
6.55 «Авто-шоу».
7.25 «Муҳофаза ёрлиғи».
7.55 Янгиликлар.
8.35 Мультфильм.
8.50 «Эрта саҳарлаб».
9.20 «Марказ».
9.50 «Ҳамма уйдалигида».
10.20 «Спортлото» тиражи.
10.35 «Тонг юлдузи».
11.25 «Резонанс» студияси таништиради.
11.40 «Лидия Русланова». Телефильм премьераси. 1-серия (Санкт-Петербург).
12.45 «Ихтилоф». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
13.40 П. И. Чайковский хотираси. Россия Давлат академик Большой театрида концерт.
14.45 Янгиликлар.
15.00 «Саёҳатчилар клуби».
15.50 Хоккей. ХХЛ чемпионати. МАСК — «Динамо». 2 ва 3-даврлар. МАСК Спорт саройидан олиб кўрсатилади.
17.20 «Биз». Владимир Познернинг муаллифлик кўрсатуви.
18.05 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
18.45 Янгиликлар.
19.05 «Ҳунарли хор бўлмайди».
19.10 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
20.05 «КВН-93». Санкт-Петербург иқтисодиёт ва молия университети ҳамда «Дрим-Тим» командаларининг учрашуви (Донецк, Екатеринбург).
21.55 Эълонлар.
22.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви.
22.45 «Серпантин».
23.45 Халқ оҳанглари.
24.00 Янгиликлар.
00.15 Бокс бўйича профессионаллар ўртасида жаҳон чемпиони номзодлиги учун матч-реванш. Оғир вазн. Риддик Боуи — Эвандер Холифилд. АҚШдан кўрсатилади.
01.15 Охирги киносеанс. «Хат ёзишмаслик шарти билан ўн йил». Бадиий фильм.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 Хайрли тонг! «Чемпионлар учун нонушта».
8.55 «Калит» кўрсатуви. «Шоҳона сафар». 4-қисм.
9.25 «Кимга қўшиқ ҳамроҳ бўлса». Ҳужжатли фильм.
9.50 «Рост» студияси. «Кнопкаларни бос!», «Кимга янгиси».
10.20 «Тилла шпора».

*

10.50—15.10
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

10.50 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
11.00 «Ўзбекистон — қадрдон уйимиз». Видеофильм премьераси.
11.50 «Ўзбекистон жаҳонга юз тутмоқда». «Театр: Шарқ-Ғарб» халқаро фестивали ҳақида.
12.35 «Умид» (уйғур тилида).
13.05 «Америка. Ўтмишга ва келажакка назар».
13.35 «Ўзбекистон: ҳамкорлик йўллари». Ўзбек ва япон сейсмологларининг илмий изланишлари.
14.05 «Ренессанс Шарқда».
14.55 «Бу ажиб дунё».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

15.10 Телеэкранда премьера. «Сочи шаҳрида қора тунлар». Бадиий фильм.
17.15 «Оқ қарға».
18.20 Спорт кўрсатуви.
18.30 Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни Пухнинг янги саргузаштлари», «Қора плашч».
19.20 «Ҳар бир кун байрам».
19.30 «Бола тилидан».
20.00 «Евразия-ТВ» таништиради: «Ленин... Поезд». Бадиий фильм. 2-серия.

*

22.00—24.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Имкониятни бой бермай алоқа бўлимларига шошилинг!
Унинг бир йиллик обуна нархи 20 минг 400 сўм.

Олти ойга 10 минг 200 сўм. Қиммат дейсизми? Арзон эмас, албатта. Аммо, «Арзон беминнат бўлмас, қиммат — беҳикмат», деган мақолни ҳам унутманг.

Эслатма: «Ўзбекистон овози» ҳафтада беш марта чиқади, телекўрсатувлар программаси унда мунтазам бериб борилади.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» СИЗНИНГ ЭНГ СЕВИМЛИ ВА ИШОНЧЛИ ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛИБ ҚОЛИШИГА КАФОЛАТ БЕРАМИЗ.

• *Жонбахш томирлар*

ЖАЙҲУН ОРТИДАН БИР САДО КЕЛДИ

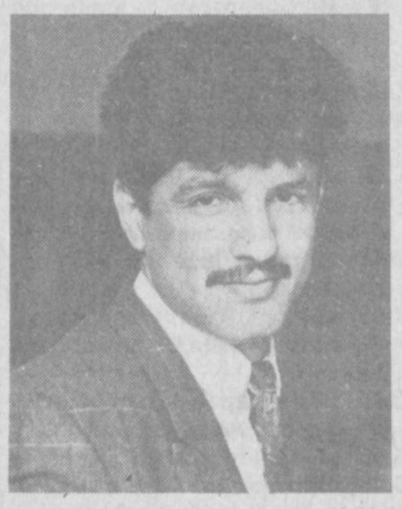

АҲМАД ЗОҲИР нидоларининг садолари қулоқлардан ўчмай туриб, яна бир ёш афғон йигити юракларни поралаб афғонлар қилмоқда. Унинг фиғонларини эшитган булбуллар гул бутоқларидан тўп-тўп этиб ерга тўкилмоқдалар. У куйлайди, куйлари ўзидан ўзиб кетади. Аммо бағридаги доғ кетмайди. У сўйлайди. Сўзлари ўзидай тўзиб кетади. Аммо бағридаги доғ кетмайди. Бу доғни етмиш етти минг хил наволар ҳам, етмиш етти минг хил вафолар ҳам ювολмайдилар. Бу доғ Мирзо Бобур кўксини ўртаб, шоҳу шоирни адо этган доғга ўхшайди. Зеро, XVI асрнинг шоҳ ва шоири Заҳириддин Муҳаммад Бобур ва XX асрнинг ёш афғончиси Маҳмуд Комин жафолари ўртасида монандлик бордек. Тўрт аср муқаддам Бобурни қийнаган оғриқлар бу кун Маҳмудни қийнамоқдалар. Маҳмуднинг жафолари комил, изтироблари баркамол. Уни ёш дедик. Йўқ, ёш эмас. Ахир, 25 ёшли одамни ёш деб бўладими? Бизда шунақа, қўшиқчи ёки шоир 30 га кирса ҳам, 40 га кирса ҳам ёш ҳисобланади. Ёшсан деб китобини нашр этмайдилар. Китобларинг чиқмагунча ёш бўлиб қолаверасан, дейдилар. Умуман олганда, ёшлик... Яхши-ку, зўр-ку, қариликдан кўра. Аммо бизда бу сўзни камситиш оҳангида айтиш русум бўлган. Шоир 17, 18, 19 ёшида шоир бўлиб бўлади. Ундан кейинги шоирликларга сунъийлик аралашади. 18 ёшликда ёзилган шеърларни 28, 30 ёшда эълон қилишади. Худди шу шеърларни худди шу одамлар худди шу нашрларда бундан 10 йил илгари эълон қилишмаганди. Булар — шеър эмас дейишганди. Ўн йилдан кейин эса, мана, ўша шеърларни ўша одамлар ўша нашрларда кўкларга кўтариб мақтаб босишмоқда. Бироқ, шоирга энди бундан заррача наф йўқ. Бу шеърлардан шоирнинг кўнгли совиб бўлган. Бу шеърлар шоир учун аллақачон эскирган. Бизнинг қўшиқчиларимизни ҳам, битта-яримта омадлиларини истисно этганда, шунга ўхшаш, шунга яқин қисмат дарвозаларини очиб кутиб олади.

Маҳмуд Комин ини бузилган қушга ўхшайди. Ини атрофида чирқиллаб айланиб учади. Ҳиндистонга ўтади, Туркияда нафас ростлайди, Ўрисияда тўхтайди. Лекин ҳеч қўним тополмайди, ўз инини соғинади. Ҳатто қурбақа ҳам ўзи туғилиб ўсган ботқоқни севармиш. Маҳмуд Комин овозида ломакон қушнинг соғинчлари йиғлайди.

Маҳмуднинг хонишларидан севгилар, ишқлар сочиладилар. Маҳмуднинг овозини, чорловларини эшитиб, кўксингизда кўмилиб қолган, ухлаётган шарқона — пастбаланд, оғир ва енгил туйғулар ғимирлаб қолади, уйғонади. Дунёни, одамларни ўзгартириб бўлмас экан, деган тушунчага қарши, ўз қўшиқлари билан дунёни, одамларни ўзгартиришга, дилларини тозалашга, бир дақиқага бўлса-да, шундай қилишга, шунга эришишга шайланган Маҳмуд одамлар қалбига таъсир қилиш билан ҳатто урушларнинг ҳам олдини олса бўлади; агар ҳамма санъатсевар бўлганда эди, ер юзида биродаркушлик, тушуниксиз, бемаъно, бемақсад қон тўкишлар бўлмас эди, дейди.

Маҳмуд Комин Ўзбекистон телевидениеси ва радиоэшиттиришлар компанияси эстрада-симфоник оркестрининг таклифи билан Тошкентга келди. Ҳозир таниқли бастакор Анор Назаров билан биргаликда ўз қўшиқларини тасмага туширяпти. Қисқа давр ичида тўртта ўзбекча қўшиқни куйга солди. Дарвоқе, Маҳмуд хонанда, созанда бўлиш билан бирга моҳир бастакор ҳам. У яратган куйларда қадим шарқона оҳанглар устиворлик қилади. Маҳмуд шу пайтгача 150 дан зиёд қўшиқ айтган. Ҳар бир куй, ҳар бир қўшиқда миллий колорит бўлсагина у муваффақият қозона олади. Акс ҳолда... Маҳмуднинг қўшиқларида афғонча, форсий қўшиқ йўли, шарқона ижро усуллари барқ уриб туради. Унинг қўшиқларини жафокаш афғон халқи қалбининг бадиий тажассуми дейиш мумкин. Маҳмуднинг қўшиқларини эшитиш осон. Зерикмайсиз. Сўзларга тушунмасангизда, ижрочи қўшиқ ичига олиб киради сизни. Сўзларини тушунмайдиганларга қўшиқни манзур келтириш жуда қийин. Маҳмуд ана шу қийинликни уддалашни билади. Билишики, у ҳар бир сўзга нола, афғон, ҳар бир унга қочирим, жило, табиий овозига сеҳрли маъно юклай олади.

—Ўзбекистонда мен Козим Қаюмов, Ҳуррият Исроилова, Муҳаббат Ғафурова, Ойбек Султонов, Гулбаҳор Сулаймонова, Мансур Тошматов, Шавкат Тошматов, Барот Эргашев каби яхши хонандалар билан дўстлашиб кетдим, — дейди Маҳмуд. — Мен уларнинг «имтиҳон»ларидан яхши ўтдим, улар мени ўз сафларига қўшиб олишди.

— Ўзбекистонда ўзингизни мусофирдек ҳис этмаяпсизми?

— Беш кунлик бебаҳо дунёда ҳаммамиз ҳам мусофирмиз.

— Мусофир бўлмагунча мусулмон бўлмайсан.

Таржимон бу каломни форсчага ўгирганда мусоҳибим қошларини кериб қўйди ва мен тушунмайдиган арабий сўзлардан сўз-гулдаста тузди.

— Ўзбеклар барча хорижликларни ўз оғушларига оладиган мардум экан, — дейди Маҳмуд. — Санъат борасидаги орзуларим Ўзбекистонда ушалди. Шу ерда кўпроқ туриб қолсам керак. Ва шундай одамлар орасига тушганимдан фахрланаман. Ўзбекистонда сал кам Афғонистонда юргандай бўлади киши. Чунки Афғонистонда ҳам ўзбеклар кўп — умумхалқнинг 30 фоизини ташкил этишади.

— Эзгуликнинг эрта-кечи йўғу лекин нега 25 ёшгача уйланмай юрибсиз? Шарқда эрта уйланишарди-ку?

— Ўлимдан бошқа ҳамма ишларнинг эртароқ бўлгани маъқул. Айниқса, рўзғорнинг. Менга келсак, шу пайтгача бир жойда муқим макон тополмадим. Гоҳ у, гоҳ бу шаҳарда кўчиб юрдим. Натижада бирон ерда ҳам яхши илдиз отолмадим. Атрофимда қизлар, аёллар бисёр. Лекин улар мен юрган йўл-кўчалар билан баробар тез-тез ўзгариб турадилар. Тошкентда маъво тутсам, эҳтимол шу ерда уйланарман.

— Сиз қиз танлайсизми? Қандай қилиб танлайсиз?

— Ҳа-а... Бирор бойроқ одамнинг яхши, хушхулқ қизига уйланмоқчиман.

— Нега энди бойроқнинг?

— Чунки бойлик, маблағ, пул — санъаткор, ижодкор учун ҳамиша, ҳар куни керак бўлади.

— Ўзбек қизига уйланармидингиз?

— Ўзбекчани нима учун ўрганяпман...

— Яна қайси тилларда гаплаша оласиз?

— Урду, пушту, ҳиндий, дарий, ўрусийда муомала қила оламан.

— Ёмғирли ҳавода қандай кийиниб юришни яхши кўрасиз?

— Мен ҳамиша зиёлиларча кийиниб юришни хушлайман.

— Нега айнан зиёлиларча?

— Чунки ўзим зиёлилар оиласида туғилиб ўсганман. Қобул дорилфунунининг тарих-фалсафа факультетида таҳсил олганман.

— Нега мутахассислигингиз бўйича ишламадингиз?

— Биринчидан, қўшиқ мени Афғонистонда, форсийзабон мамлакатларда машҳур қилган эди. Ўқувчилигимда, талабалигимда ҳам яхши қўшиқлар айтардим. Иккинчидан, мутахассислигим мафкура билан, сиёсат билан дахлдор. Мен эса ўзим ҳурмат қиладиган барча санъаткорлар сингари сиёсатга ҳам, мафкурага ҳам аралашишни ёмон кўраман. Чунки сиёсат ўзгариб туради. Бир кун унақа, бир кун бунақа бўлади. Санъат эса сиёсат билан ҳамиша ҳам келишолмайди. Масалан, Савр инқилоби ва унинг 10-15 йиллик сиёсати Афғонистонда бутун маданияту санъатни, илму фанни пажмурда, рамақижон қилиб қўйган эди. Санъат — инсоннинг табиий хусусиятлари сингари руҳга вобаста. Санъат абадиян инсон қалбига жило бераверади.

— Болалигингиз, оилангиз ҳақида эшитишни хоҳлардим.

— Ўзим ҳақимда, оиламиз ҳақида ҳеч гапирмаганман. Айтишим мумкинки, мактабда, болалигимда ёмон ўқиганман. Аммо яхши қўшиқ айтганман. Оилада 6 ўғил, 1 қизмиз. Мен иккинчи фарзандман. Отам Покистонда, онам укаларим билан Қобулда истиқомат қилишади.

— Уйга хат ёзиб турасизми?

— Ҳа, яқинда бир ўртоғимиздан хат бериб юбордим. Уйга. Онам ҳар хатида келгин болам, сени соғиндим, деб ёзади. Ҳозир ҳам у дарвозадан чиқиб, кўчага қараб турган бўлса керак.

— Қандай одамларни яхши, қандай одамларни ёмон кўрасиз?

— Бой бўлса-да, яхшилик қилолмайдиганларни ёмон, камбағал бўла туриб яхшилик қилолганларни яхши кўраман.

— Одамларга яхшилик қилиш учун бой ё камбағал бўлишлик аҳамиятга эга, деб ҳисоблайсизми?

— И-е, албатта-да. Камбағал одам ҳеч кимга яхшилик кўрсатолмайди, чунки ўзидан ортмайди. Ҳар қандай нафсни енгиш учун аввало уни тўйдириш керак. Нафси қонмаган одамнинг қаноати бўлмаслиги жудаям табиийдир. Ақл билан, кўнгил билан нафсни енгиш учун, тавба қилдиму, одам салкам шайх ёки авлиё бўлиши керак. Ундайлар умуман жудаям кам.

— Тўсатдан сўраб қолсак, энг яхши кўрган каломингизни фаромуш қилиб қўймайсизми?

— Энг яхши кўрган гапим... бор: Тишлари йўқ одамгина бодомнинг соҳибидир.

Мен бу «бодом»ни чақишга уринаман.

— Бу кимнинг — ўзингизнинг гапингизми ёки бирор жойда ўқиганмисиз?

Маҳмуд ингичка, олтинранг муртини силаб, ўйланиб қолди.

— Чамамда, ўзимнинг гапим, — деди ўтирган ерида устулни ғижирлатиб қўзғолиб қўяркан. Унинг оқ-сарғиш чеҳрасидаги ифода бировнинг чўнтагидан рўмолча ўғирламоқчи бўлган қўли ҳўл одамнинг ҳижолатми, ҳадигини эслатди менга.

— Хайрлашув олдидан ўқувчиларимизга улуғ Ҳофиз лисонида ҳеч нарса демоқчи эмасмисиз мабодо?

— Худо ҳофиз... (муҳофаза қилувчи; Сизни доим Худо асрасин).

Салим АШУР.

Тоғлар қўйнида жойлашган Зомин туманида жуда кўп хушҳаво масканлар бор. «Тамара» акционерлик жамиятининг «Тамбур» фольклор дастаси баъзида машғулотларни тоза ҳавода ўтказади.

Суратда: «Тамбур» фольклор дастаси.

Б. ТЎРАЕВ олган сурат.

«ТЕАТР: ШАРҚ — ҒАРБ» ФЕСТИВАЛИДА

БАЙРАМ ТАДБИРЛАРИ

Фестиваль пойтахтимиз аҳолиси ва унинг меҳмонлари учун қувончли байрамдир. Байрам тадбирларидан бири Алишер Навоий номидаги катта театрда бўлиб ўтди. Бу ерда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси билан Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳамкорликда БМТ кунининг Ўзбекистонда илк бор нишонланишига бағишлаб хайрия спектакли ўтказдилар. Ўзбекистон ва Югославия артистлари фестиваль доирасида А. Аданнинг «Жизел» балетини намойиш қилишди.

Спектакл олдидан БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик нутқ сўзлади. У томошабинлар ҳадя қилган маблағ кекса театр фахрийлари ва ногирон болаларга ёрдам жамғармасига ўтказилишини айтди.

Спектаклдаги бош партияларни Белград опера ва балет театри артистлари — «Токио—92» халқаро балет танлови ғолиби бўлган истеъдодли раққослар А. Аталянц ва К. Костюков ижро этдилар.

Фестиваль кунларида югославиялик артистлар ўзбек артистлари билан биргаликда Л. Минкуснинг «Дон Кихот» балетида ҳам рақсларни ижро этишади. Югославиянинг Нови Сад шаҳрида ўтадиган анъанавий балет танлови директори Бранка Райтич хоним икки мамлакат балет артистларининг ҳамкорлигига юқори баҳо берди.

Фестиваль кунларида саҳна усталари маҳоратининг намойишидан ташқари ижодий учрашувлар, лекциялар, театр санъатининг турли йўналишлари бўйича амалий машғулотлар ҳам ўтказилмоқда. Ўзбек ва меҳмон санъаткорлар ўртасида бўлаётган бу мулоқотлар санъатларимиз ва халқларимизни янада яқинлаштирувчи ва ўзаро бойитувига шубҳа йўқ.

И. ГРЕБЕНЮК.
ЎзА мухбири.

ОМАДСИЗ КИШИ

Ҳажвия

— Омадинг келмаса ҳам бир бало экан. Пайпоқ нима деган гап! Бир пайтлар шу гўрсўхта бор-йўғи танга, устига-устак дўконларда сероб бўларди. Бу зормандаям азиз бўлиб қолди. Ўтган куни Шокир пўкконнинг тижорат дўконини олдидан ўтаётсам, Ҳалим чўтир қўярда-қўймай дўконга судради. Дўконга кирсак, одам ғиж-ғиж, бир бирини устига хўроздай сакрайди. Билсак, пайпоқ сотаётганмиш. Шунга шунчами, деб чиқиб кетаётсам, Ҳалим чўтир: «Ке, бир жуфтдан олиб кетайлик, жўра» деб мени навбатга судради. Шу десангиз, бизни навбат кун оғганда келди-ку. Навбат келишига келди-ю омад келмади... Пайпоқ тугаб қолди.

Пешона шўр бўлса атала тишни синдирар деган гап бор. Лекин омад деганлари ҳам пешонанинг ширинлигига қарамаскан. Нимага деганда, бозордан бир норғул сигир сотиб олдим. Эгаси сигирини мақтаб: «Ҳар куни уч челак сут беради», деганди. Уйга сигир деб олиб келганимни елинини янгагиз икки кун қидириб ҳам тополмабди... Ҳи-ҳи-ҳи... Шунақа экан. Пешонамга бир урдим. Эрта бозорга олиб чиқаман деб турсам, бир одам ҳовлимизга сигир етаклаб келди. Нима эмиш, қоронғида адашиб сигирни олиб чиқаман деб, сигир билан ёнма-ён боғлоқлик буқани бузоққа қўшиб етаклаб чиққан экан. Бизни уйни бир ҳафтадан буён қидирармиш. Сигирни ташлаб буқани олиб кетди...

Омадимни синай деб, бир-икки ой бурун пенса пулимга икки дона лотерея билети сотиб олган эдим. Тунов куни десангиз, шу лотереянинг бирисига «Жигули» ютдим...

— Омадингиз келибди-да, а?

— Қайда, шу ҳам омми, иккинчисига ҳеч вақо чиқмади. Ана шунга куяман-да, жўра.

Илҳом ЗОИИР.

• *Муҳаррирга мактуб*

САНКТ-ПЕТЕРБУРГГА БОРАЙ ДЕЙМАН...

БУ МАКТУБни юраги дарду армонларга тўлиб кетган, кўзи тўла умид билан бир жойда ўн йилдирки Яратгандан соғлиқ ва бахт тилаб ётган мухлисингиз Эркинжон йўллаяпти. Начора, дардимни сизга айтмай иложим йўқ. Саксон учинчи йили мактабимизда ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаси тузилди. Мураббийимиз Рафиқжон Зокиржонов мени сув ташишга қўйди. Миндонобод даштида тоза ичимлик суви анча олисдан челак ёки бидонларда ташиларди. Бир куни бидондаги сувни олисга пиёда кўтариб кетаётганимда бел қовурғамда нимадир узилгандек бўлди. Бирданига ерга энгашиб, ўтириб қолдим. Юрай десам юролмайман. Ҳаракат қилолмадим. Ота-онамнинг бормаган шифохонаси, қаратмаган доктори қолмади. Бир неча бор рентген қилдиришди. Орқа умуртқа поғонаси лат еган, шикастланган, дея ташҳис қўйишди. Тақдирни қарангки, икки йил аввал тўсатдан оиламиз таянчи падари бузрукворимиздан ҳам ажралиб қолдик. Оилада мен тўнғич фарзандман. Уч синглим, бир укам бор. Бироқ уларга на оталик, на акалик қилолмасам... Ўн йилдан буён кўрар кўзим шифохона-ю, ҳамсуҳбатим оқ халатли шифокорлар бўлиб қолган. Айниқса Фарғона шаҳрининг «Текстиль» даҳасидаги вилоят суяк касалликлари шифохонаси доктори Тилаволди Худойназаров мен учун энг азиз инсон ҳисобланади. Қолаверса шу киши туфайли менда яна тузалиб кетишимга умид уйғонди. Гап шундаки, Тилаволди ака дам олиш учун Санкт-Петербургга бориб, суяк касалликларининг мутахассиси бўлмиш устозларига мен ҳақимда сўзлаб берибдилар. Рентген суратлари, касаллик тарихимни кўрсатибдилар. Шунда у киши «Бу болани Санкт-Петербургга олиб келишнинг иложини қилсанглар, мен уни тузатаман», дебди. Аммо у ерга боришнинг ўзи бўлмайди. Айниқса, ҳозирги шароитда. Ёлғиз онамнинг қўллари калта. Рўзғоримиз зўрға ўтиб турган бўлса. Менга пулни қаердан топадилар? Шунинг учун сизга хат ёздим. Балки менинг дардимни эшитадиганлар топилар.

Дўстларимнинг маслаҳатлари билан шу йилнинг бошида «Наврўз» хайрия жамғармасига хат йўлладим. Мактубимни олишгани ҳақида хабарнома келди-ю, аммо... Тўғри, Миндон қишлоқ кенгаши раҳбарлари, халқ ноиблари, фаоллар ва зиёлилар келиб, ҳолимдан хабар олиб туришибди. Бунинг учун ҳаммаларидан миннатдорман. Лекин кўнгил сўраш бошқа экан-да... сўнгги умидим сизлардан. Ёрдам берингизлар.

Самимий ҳурмат билан,

Эркинжон ҚОСИМОВ,
Фарғона вилояти.

ТАҲРИРИЯТДАН: суратдаги йигит Эркинжон. Уни кўриб хатда битилган сўзларга ишонгинг келмайди. Шундай мўмингина, юзкўзларидан ҳайрат тўкилиб турган юртдошимиз нажот тилаб мактуб ёзибди. Келинглар, азизлар! Аввало унга соғлиқ-саломатлик тилайлик. Қолаверса, қўлимиздан келганича мурувват кўрсатайлик. Бир йигитнинг умиди узилмасин.

Маблағ ўтказиш учун Фарғона туманидаги Водил акционерлик-тижорат банкида Эркинжон Қосимов ҳисобига № 000142011 рақамли счёт очилган.

ҚИЗИҚ ГАПЛАР

МАЪРАЙДИГАН РЕКЛАМА ЁКИ ГОВМИШЛАР ВИДЕО КЎРАДИМИ!

Курск вилоятидаги фермер Т. Журкиннинг хаёлига келиб қолган ғаройиб фикр уни янги даромад манбаини излашга ундади. У Москва — Симферополь шоҳ кўчаси ёқалаб ўтлаб юрадиган сигирларига енгил реклама ёзувларини осиб қўйишга аҳд қилди. Журкиннинг бу ихтиросига кўплаб фермерлар қизиқиб қолдилар. Фермернинг йигирма етти сигири шампунь, кофе, мебель, видеотехника ва бошқа маҳсулотларни реклама қилмоқда. Гап шундаки Давлат автомобиль инспекцияси ходимлари ҳайвонларнинг ноодатий кўриниши ҳайдовчиларни чалғитади ва шоҳкўчанинг ана шу бўлагида кўча тасодифини келтириб чиқаради, деб фикр билдиришмоқда.

ПОРТЛАЙДИГАН ҲОСИЛ ЁКИ КАРТОШКАЖОН-КАРТОШКА

Харьково қишлоғининг қирқ ёшли деҳқони Н. Павел ғалати аҳволга тушиб қолди. У картошка ўғриларидан хавфсираб олти сотихли экинзорни миналаштириб қўйди. Унинг буюртмасини бажарган ҳарбий миначилар хизмат қилувчи полк кутилмаганда бир кечада Узоқ Шарққа кўчиб кетди. Ҳосилни кавлаб оладиган пайт аллақачон келган. Энди Н. Павел минали майдонга киришга юраги дов бермаяпти. Энг яқин атрофдаги сапёрлар турадиган жой ҳам бу қишлоқдан 300 километр олисда экан. Аксига олиб у ерга етиб бориш учун бензин ҳам йўқ. Омадсиз деҳқонга ягона далда берувчи омил бор: у ҳам бўлса, картошкасига ўғри тушмаяпти.

ТОТЛИ ОБАКИЛАР

Тихопалатинск ўқувчилари хориждан сотиб олинган касур-кусрли тотли обакиларни мактаб ошхонасида бир ойдан буён тановвул этаётган эдилар. Яқиндагина шу нарса маълум бўлиб қолдики, болалар севиб қолган бу обакилар «Фреди Гребал» машҳур фирмаси маҳсулоти бўлиб, бу нарса зотдор итларни овқатлантиришга мўлжалланган экан. Ўқувчилар саломатлиги текшириб кўрилганда тотли обакилар пайдо қилган салбий қусурлар аниқланмади. Аксинча, кўпгина ўқувчилар қадди-қомати ва юриш-туришида яхши аломатлар пайдо бўлган. Шундай қилиб бу антиқа неъматларни ўқувчилар таомномасидан олиб ташламасликка қарор қилинди.

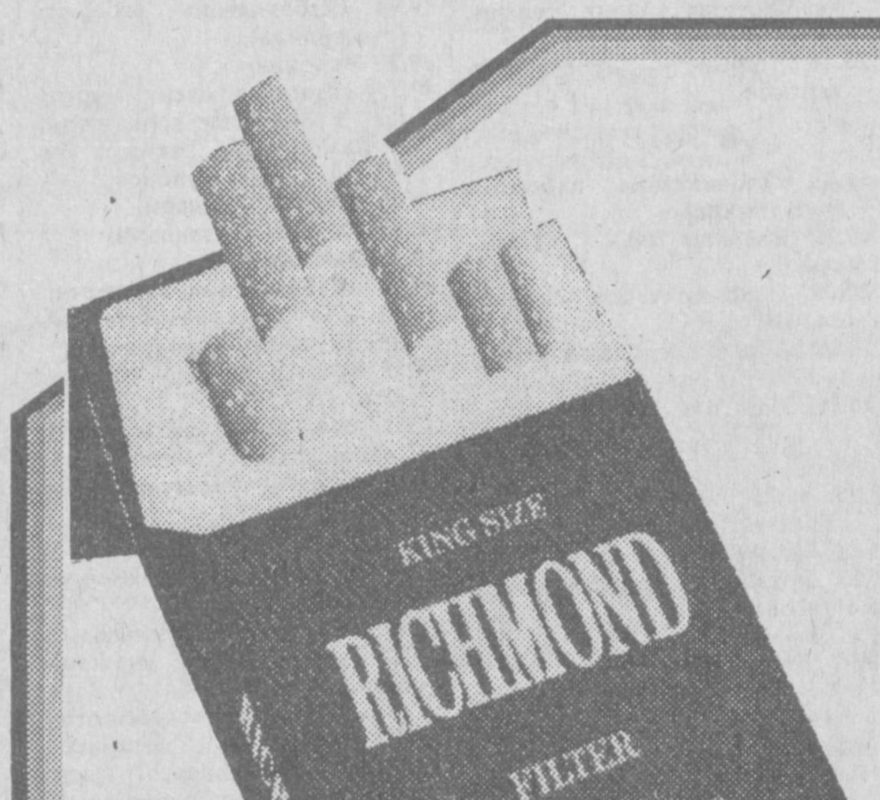

«ТАБАНИ КОРПОРЕЙШН» ФИРМА СИ «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» рўзномаси муштарийларига «Ричмонд» ва «Поло» сигареталари рекламаси юзасидан қилган кўпдан-кўп телефон қўнғироқлари ва билдирган фикрлари учун миннатдорчилик изҳор этади. Биз Ўзбекистон бозорини замонавий жаҳон стандартларига жавоб берувчи юксак сифатли моллар билан тўлдиришга интиляпмиз. «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» рўзномаси туфайли биз кўпгина ишбилармон шериклар орттирдик. Фирмамиз Ўзбекистонда савдо-сотиқ фаоллиги янада ошишига ишончи комил ва бунга ҳар томонлама кўмаклашаверади. Айни чоғда «Таба ни» орқали сотиб олинмаган «Ричмонд» ва «Поло» сигареталари сифати учун фирманинг жавобгар эмаслиги ҳақида огоҳлантирамиз. Алданиб қолманг.

БИЗНИНГ САВДО АГЕНТЛАРИМИЗ: «ФРИЯ», «МУНИС» «ХЕСО» фирмалари.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН

Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси жамоаси Республика Бош прокурори Бўритош Мустафоевич Мустафоевга падари бузруквори

Мустафо АМИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши Сиёсий ижроия қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Б. М. Мустафоевга падари бузруквори

Мустафо АМИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир АЗИМ СУЮН

Таҳрир ҳайъати: Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Аслиддин БОЛИЕВ (масъул котиб), Зиёд ДАВРОНОВ, Ислом ШОҒУЛОМОВ, Олимжон НАЗАРОВ, Тўхтамурод ТОШЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Осиё бозори» иловаси учун масъул), Шоқосим ШОИСЛОМОВ.

Мафкура ишлари ва партия ҳаёти бўлими — 33-21-45
Иқтисодиёт бўлими — 33-47-80, 32-53-14
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ бўлими — 33-76-04, 32-53-70
Фан ва маданият бўлими — 33-07-20
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-11-49
Ахборот ва спорт бўлими — 33-12-56, 32-55-16
Тижорат, эълонлар — «Осиё бозори» редакцияси — 33-38-55, 32-55-70, 32-54-12
Шароф Рашидов фонди — 33-20-36, 32-54-35.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ

Андижонда — 4-48-85;	Нукусда — 4,44-62;
Бухорода — 3-96-12;	Қаршида — 3-25-79;
Гулистонда — 2-26-22;	Самарқандда — 35-22-90;
Жиззахда — 3-31-86;	Урганчда — 6-72-60;
Навоийда — 3-74-76;	Термизда — 2-23-01;
Наманганда — 6-43-43;	Фарғонада — 6-37-16.

●Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000120.
Газета офсет усулида А—2 форматида босилади.
Ҳажми 3 босма табоқ.

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Г—583. № 203. топширилди — 22.00.
Навбатчилар: К. РИХСИЕВ, А. ПУЛАТОВ.

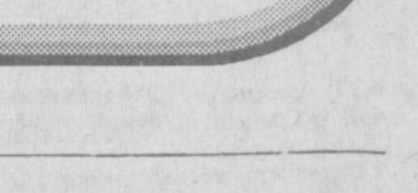

МАНЗИЛИМИЗ: 700083. ТОШКЕНТ, ГСП, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили «БуюкТурон» кўчаси 41-уй. 1 2 3 4 5 6